

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJA TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

FEBRUAR 2023

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 26. 4. 2023

Končna redakcija: 26. 4. 2023

Pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za februar 2023

Februarja se je število odzivov ustavilo na običajnih 181. Tudi deleži posameznih enot so bili običajni: na TV Slovenija se je nanašala polovica odzivov (94), na njen informativni program manj kot tretjina (54). K tej številki so največ prispevali odzivi na oddajo Arena 20. februarja o tem, ali naj Slovenija izstopi iz Svetovne zdravstvene organizacije: 7 je bilo pohval, 8 pa kritičnih mnenj in pritožb na izbor gostov in vsebinsko zasnovano oddaje, pritožila se je tudi Zdravniška zbornica Slovenije. Varuhinja je o oddaji pripravila podrobno poročilo.

Pet protestnih odzivov je sprožilo podaljšanje prenosa proslave ob slovenskem kulturnem prazniku 7. februarja na TV SLO 1 z nastopom Svetlane Makarovič po končani proslavi, enega pa gostovanje iste umetnice v oddaji Prvaki tedna na Prvem programu Radia Slovenija.

Februar se je sicer začel s protestom zaradi prenosa shoda upokojencev in z več odzivi na poročanje o shodu in nadaljeval z odzivi na komentiranje skokov v Planici ter s pobudo za podnaslavljanje nekaterih oddaj TV Capodistria, namenjenih italijanski narodni skupnosti, v slovenščini. Iz Istre je prišla še pripomba na napačno rabo izraza žetev soli za pobiranje, grabljenje oziroma pospravljanje soli.

Precej je bilo negodovanja zaradi TV-prodaje in brisanja komentarjev na portalu rtvslo.si.

Največ pohval je prejel Informativni program TV Slovenija (kar tri oddaja Intervju), po eno so prejeli dokumentarni film Jelene Aščić »Sarajevo, 1425 dni groze«, dokumentarni film »Zven stoletij« po scenariju Andreja Dobleharja in v režiji Aljaža Bastiča, oddaja Ugriznimo znanost, program TV Maribor in TV Koper-Capodistria ...

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
Dnevnik, 1. 2.: Umestitev in dolžina prispevka o shodu upokojevcev v Ljubljani	4
Dnevnik in Odmevi, 23. 2.: objava prispevkov s skoraj enako vsebino	4
Arena, 30. 1.: Podnebni cilji na krožniku	5
Arena, 20. 2.: Ali naj Slovenija izstopi iz Svetovne zdravstvene organizacije?	6
Zakaj 9. 2. ni bilo Tarče?.....	12
Pohvale.....	13
Kritika	14
Mnenja.....	14
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	15
Protest gledalcev ob podaljšanju prenosa proslave ob 8. februarju	15
Gledanosti in odzivi potrjujejo odličen uredniški izbor tujih serij	16
Zakaj je pri dokumentarnem filmu Nelly & Nadine oznaka 12+?	16
Pohvale.....	17
III. RAZVEDRILNI PROGRAM.....	17
Dobro jutro, 20. 2. : Zakaj voditeljica ni nosila kirurške maske?	17
Kdaj bo ponovno na sporedu Kaj dogaja?	17
Mnenje.....	18
IV. ŠPORTNI PROGRAM.....	18
Kritike	18
V. SPLOŠNO.....	19
Uvrščanje vsebin različnih žanrov v dnevne sporede.....	19
Res premalo ali skorajda nič o Prešernovih nagajencih?	21
Vabilo v Planico: podporo športnikom so izrazili različni znani obrazi televizije	22
Pobuda: sinhronizacija oddaj	22
REGIONALNI RTV-CENTER KOPER IN MARIBOR S PROGRAMI NARODNOSTNE SKUPNOSTI	23
Pobuda.....	23
RADIO SLOVENIJA	24
I. RADIO PRVI	24
Eppur si muove – In vendar se vrti / ZDA, Rusija in Ukrajina: Teža odgovornosti, 27. 2.	24
Prvaki tedna, 6. 2.: protest programskih svetnikov zaradi izbora Svetlane Makarovič	25
II. VAL 202.....	28
Mnenje.....	28

MMC.....	28
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	28
Pomanjkljivo podpisovanje fotografij v članku na MMC RTV SLO.....	28
II. UPORABNIŠKE VSEBINE	29
III. STORITVE	30
Spremljanje geoblokiranega programa v tujini je možno v državah članicah EU	30
RTV SLOVENIJA	30
I. JEZIKOVNA KULTURA	30
Soli ne žanjejo, ampak jo pobirajo, grabijo ali pospravljajo	30
Mnenje.....	31
II. OGLAŠEVANJE	31
Moteča TV-prodaja	31
III. TEHNIČNE ZADEVE.....	32
Nacionalna TV mora skrbeti za nemoteno spremljanje vsebine v slovenskem jeziku.....	32
Moteče tresenje slike med prenosom bogoslužja 19. februarja.....	33
IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM	33
Primeri inšpektorja Vrenka, 12. 2.: avtomatika in človeška napaka prikrajšali za podnapise.....	33
Vsebine brez zvočnih podnapisov	34
Kdo odloča o tem, katere informativne oddaje so podnaslovljene in katere ne?.....	35
Delež podnaslovljenih vsebin je vsako leto večji	36
Mnenja.....	37
V. SPLOŠNO.....	37
O shodu upokojencev	37
Mnenja.....	39
STATISTIKA.....	40

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Dnevnik, 1. 2.: Umestitev in dolžina prispevka o shodu upokoencev v Ljubljani

Gledalec **M. P. K.** se je odzval na poročanje o shodu upokoencev v Dnevniku, 1. februarja:

»RTV je pri Dnevniku 1. 2. 23 poročala o dveh protestih upokoencev. Najprej v Ljubljani le na hitro - z levo roko - nato v Londonu zelo podrobno, celo z dopisnikom. Sprašujem in prosim odgovor, kaj je za Slovence in plačnike pomembnejše: dogodki v Sloveniji ali v Združenem kraljestvu?«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM (POUDAREK)

Ogledala sem si Dnevnik 1. 2. 2023 in ugotovila:

- prispevek o shodu upokoencev v Ljubljani je bil avtorski, pripravil ga je Gašper Petovar, vključeval je več izjav, skupaj z napovednikom je trajal 1.46 minute;
- prispevek o protestih v Londonu (stavkalo je pol milijona ljudi, o tem so govorili tudi v britanskem parlamentu) je povzel novinar iz Ljubljane, TV Slovenija ni poslala dopisnika v London. Skupaj z napovednikom je prispevek trajal 1.53 minute.

Prispevka sta bila torej skoraj enako dolga. V Ljubljani se je shoda udeležil novinar in z njega podrobno poročal, prispevek o shodu v Ljubljani je bil v Dnevnik tudi uvrščen višje (prej) kot prispevek iz Londona, s čimer je dalo uredništvo temu protestu večjo težo. **Umestitev je zato primerna, prav tako dolžina obeh prispevkov.** Dodajam še, da je TV Slovenija o shodu v Ljubljani pripravila isti dan še nekoliko daljši prispevek tudi v Odmevih, o protestih v Londonu pa v Odmevih ni več poročala. **Zato menim, da je TV Slovenija svoje delo opravila primerno.**

Dnevnik in Odmevi, 23. 2.: objava prispevkov s skoraj enako vsebino

Gledalka **M. P.** se je odzvala na objavo prispevkov s skoraj enako vsebino v Dnevniku in Odmevih, 23. februarja:

»V včerajšnjem TV Dnevniku in Odmevih sta bila objavljena enaka prispevka o tožbi portala Necenzurirano proti v. d. direktorja TV Slovenija. Menim, da to ni tako pomembna novica, da je potrebna dvakratna objava enakega prispevka, s poudarkom obtoževanja g. Urbanije. /.../ Po informacijah, ki so dostopne, se tožba nanaša za čas, ko je bil g. Urbanija direktor UKOM-a, in ne TV, zato ne razumem, zakaj je potrebna tolikšna pozornost v času sojenja!«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Glede vašega vprašanja menim, da je bila umestitev prispevka v Dnevnik utemeljena. Uredniška merila za umestitev nekega dogodka so številna in različna. Eno med njimi je javna teža oseb ali dogodkov. Če bi akterji tožbe ostali na prejšnjih mestih, bi bila tožba zanimiva, ker bi bili vpleteni direktor Ukoma in novinarji – torej dve strani, ki sta pomembni sooblikovalki javnega mnenja. Če bi bil v času naroka g. Urbanija navaden državljan, tožniki pa novinarji, bi to zmanjšalo pomen dogodka za javnost. Ker pa so bili v času naroka akterji na še bolj izpostavljenih javnih funkcijah (g. Urbanija direktor TV Slovenija, ga

Vukovič generalna sekretarka Vlade RS, g. Modic pa svetovalec vladajoče stranke v državi), je primer za javnost še pomembnejši.

Objavo prispevka s skoraj enako vsebino v Odmevih pa ocenjujem kot nepotrebno. Odmevi so namenjeni ozadju najpomembnejših dnevnih dogodkov, novicam o večernih dogodkih in novicam o najpomembnejših dnevnih dogodkih. Narok na sodišču ni bil nič od tega, zato je bila objava v Odmevih po mojem mnenju nepotrebna.

Arena. 30. 1.: Podnebni cilji na krožniku

Dve gledalki sta se odzvali na vsebino in izbor gostov oddaje Arena z naslovom Podnebni cilji na krožniku, ki je bila na sporedu 30. januarja. Primera odzivov:

»Včeraj sem si ogledala oddajo Arena in sem globoko razočarana. Oddaja je bila izjemno pristranska; sklepam, da je razlog v stališču voditeljice in izbiri gostov. Razen dr. Eržena so bili vsi ostali zelo goreči nasprotniki predloga o zmanjšani porabi mesa. Nikjer nisem zasledila, da bi predsednik vlade poskušal doseči, da prenehamo jesti meso. Spodbuja nas le k manjši porabi mesa. Gostje v oddaji tega nikakor niso mogli ponotranjiti in so ves čas poudarjali, kako narobe je, da se z jedilnika povsem črta meso. Vmes so zašli na debato o veganih, ki nikakor ne gredo v koncept manjše porabe mesa, saj ga ne uživajo čisto nič; še več, ne uživajo tudi vseh ostalih proizvodov živalskega izvora. Tudi sicer je oddaja kar nekajkrat skrenila, gostje so se izgubljali v podrobnostih in s tem zamegljevali sliko. Dr. Nada Rotovnik Kozjek je brez dvoma vrhunska strokovnjakinja za prehrano. Onkoloških bolnikov. Ki je zelo specifična vrsta ljudi, saj se med zdravljenjem namreč zelo poveča njihova potreba po beljakovinah. Mislim, da je povsem jasno, da smernice nagovarjajo večinsko populacijo, torej zdrave aktivne ljudi, nikakor pa ne bolnikov, starejših ali otrok, ki so jih voditeljica in gostje večkrat uporabili za dokazovanje neustreznosti zmanjšanja porabe mesa. Oddaja, kot je bila včerajšnja Arena, ni prikaz neodvisnega novinarstva in po nepotrebem neti vznemirjenje in nezadovoljstvo med ljudmi.« (A. K.)

»Kot študentka magistrskega študija prehrane ne morem verjeti, kakšna nestrokovna, neprofesionalna in pristranska oddaja lahko pride na nacionalno televizijo. Sama tema oddaje se mi je zdela ustrezna, super za diskusijo in relevantna glede na čase, v katerih živimo, ne morem pa verjeti, da v studiu v času debate ni bilo niti enega dietetika/magistra prehrane. Da ne omenimo, da je bila voditeljica nekompetentna za vodenje te oddaje, saj je bila zelo očitno pristranska s svojimi vprašanji in pripombami že od samega začetka oddaje ter več kot očitno ni razumela, da ne gre za prehrano brez mesa, ampak kvečjemu za zmanjšanje vnosa.« (L. O.)

ODGOVOR VARUHIŃJE Z MNENJEM (POUDAREK)

Prizadevanja za zmanjšanje podnebne krize tudi s pomočjo spremembe prehranskih navad so zelo pomembna tema, ki ji javna RTV mora posvečati primerno pozornost in jo osvetljevati s čim več zornih kotov ter tako prispevati k javni razpravi na to temo. Pred oddajo Arena so na podobno temo spregovorili tudi 26. 1. v oddaji Tarča z naslovom Manj mesa. Tej temi je bilo posvečenih tudi več krajših prispevkov v dnevnoinformativnih oddajah, med drugim v oddaji Odmevi na dan, ko je premier Golob o tem spregovoril v Bruslju in je novinarka iz celotnega govora za večerni prispevek izpostavila prav ta premierjev poudarek.

Pomembno je, da se v javni razpravi in v oddajah javne RTV sliši čim širši krog mnenj in stališč, tudi v polemičnih oddajah, kakršni sta Tarča in Arena. Zato morajo takšne oddaje, skladno s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija, zagotoviti širok krog povabljenih. V oddaji Arena je bilo to razmeroma dobro zagotovljeno, saj so bili gostje prof. dr. Nada Rotovnik Kozjek, dr. medicine, vodja oddelka za klinično prehrano na Onkološkem inštitutu UKC Ljubljana (in tudi predsednica slovenskega ter članica evropskega in ameriškega združenja za klinično prehrano ter svetovalka za prehrano vrhunskih športnikov, torej ne samo bolnih in onkoloških bolnikov), prof. dr. Ivan Eržen, podpredsednik Strateškega sveta za prehrano in strokovni direktor Nacionalnega inštituta za javno zdravje, prof. dr. Samo Zver, dr. medicine, specialist interne medicine in hematologije, in Roman Žveglič, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Glede na vsebinsko zasnovano oddajo je bila po strokovnih kompetencah sestava gostov dovolj široka in primerna. Oddaja je res bolj izpostavila pomisleke glede drastičnega zmanjševanja mesa v prehrani, vendar je potrebno analitične oddaje presojati tudi v nizu oddaj, skupaj z že omenjeno Tarčo in ostalimi oddajami. Pri pobudi za manjšo porabo mesa v prehrani gre namreč za zelo široko paleto podtem, za katere je prav in v javnem interesu, da jih javna RTV Slovenija predstavi poglobljeno, z več zornih kotov in s širokim krogom kompetentnih sogovornikov. V eni oddaji namreč pri tako obširni temi vsega ni mogoče zajeti dovolj podrobno, tako zaradi obsežnosti podtem kot tudi zaradi omejenega števila sogovornikov, ki lahko pridejo do besede in dovolj poglobljeno povedo svoja stališča v dobrih 50 minutah, kolikor traja oddaja. Tako vsebinske poudarke kot sestavo gostov in mnenjsko širino je zato primerno presojati samo v nizu oddaj. V daljšem časovnem obdobju pa mora v programu dobiti prostor čim širša paleta strokovnjakov in drugih sodelujočih, v primeru prehrane seveda tudi dietetiki.

Arena, 20. 2.: Ali naj Slovenija izstopi iz Svetovne zdravstvene organizacije?

Na oddajo Arena »Ali naj Slovenija izstopi iz Svetovne zdravstvene organizacije«, ki je bila na sporedu 20. 2. na TV SLO 1, je varuhinja prejela 15 pisnih odzivov in 1 telefonski klic: odziv Zdravniške zbornice Slovenije, 8 kritičnih mnenj in 7 pohval. Gledalke in gledalci so se odzvali predvsem na izbor gostov, vsebinsko zasnovano oddajo in neustrezno pripravljenost voditeljice.

1. ODZIVI

Odziv Zdravniške zbornice Slovenije na oddajo Arena

»Zdravniki in zobozdravniki so tako zasebno kot v okviru zdravniških organizacij večkrat opozorili na nevarnost navajanja in širjenja neznanstvenih trditev. Hkrati so večkrat podrobno odgovorili na navedbe oseb, ki so nasprotovale z znanostjo podprtim rešitvam. Nenavadna sporočila so bila neredko tako strokovno protislovna, da so v javnosti sprožila dvom v stroko, pristojni pa so ostali brez besed. "Ne zato, ker bi se strinjali s protislovnimi navedki kolegov, pač pa jim je največkrat nerodno javno opozarjati svoje kolege na brezpomenske besedne igrice, namenjene zgolj fascinaciji laikov na družabnih omrežjih," je v enem od odgovorov zapisal prof. dr. Alojz Ihan ([vir](#)). Sam se je tudi javno opravičil zaradi nekaj stanovskih kolegov, ki so v najhujšem zagonu epidemije dobesedno izgubili pamet in moralno razsodnost ([vir](#)). Več kot tri tisoč zdravnikov in zdravnic se je s peticijo javno ogradilo od posameznikov, ki so širili znanstveno nepodprte navedbe, v prvi vrsti zato, ker »kolegi« s svojim

početjem neposredno ogrožajo zdravje ljudi ([vir](#)). Zdravstvena kriza je izrazito izpostavila, kako pomembno je, da so mediji verodostojen vir informacij. Odličnost pri komuniciranju znanosti je postala prepoznavna želja medijskih hiš, saj na takšen način prispevajo k sodobni družbi, ki temelji in se razvija na znanstvenih odkritjih. Zato smo bili v Zdravniški zbornici Slovenije ob oddaji Arena, ki je bila objavljena na RTV Slovenija 20. februarja, osupli. Oddaja je podrla številne napore vaših sodelavcev na Radioteleviziji Slovenija, ki verjamejo v odličnost pri komuniciranju znanosti. Gledalcem, ki pričakujejo resnične in strokovne informacije, je nekritično posredovala mnenja, na težavnost katerih sta večkrat opozorila tako medicinska kot druga stroka. Posledice tovrstne priprave vsebin presegajo krhanje ugleda medija in odgovornih, ki so v njihovi pripravi sodelovali. Komunikator znanosti dr. Sašo Dolenc je v odzivu na oddajo zapisal: "Že dolgo nismo bili priča tako neodgovorni izbiri gostov in tako lahkotnemu širjenju dezinformacij o življenjsko pomembnih vprašanjih."([vir](#)). Poklicna merila in načela novinarske etike RTV Slovenija zelo podrobno opredeljujejo in utemeljujejo pomen natančnosti, verodostojnosti, odgovornosti in preverjanja dejstev. Prosimo vas za stališče, kako ocenjujete konkretne vsebine v kontekstu etike zaposlenih in poslanstva vaše medijske hiše. Hkrati smo pripravljeni pomagati pri pripravi vseh vsebin, v katerih bodo novinarji naslavljali dezinformacije in teorije zarote, ki krožijo v javnosti.« (Zdravniška zbornica Slovenije)

[\(Kritična\) mnenja](#)

»Prosim za mnenje Varuhinje o oddaji Arena, ki jo je 20. 2. na TVS1 vodila ga. Vida Petrovčič. O tej oddaji je na družbenih omrežjih morje mnenj in prav je, da se o tem izreče varuhinja. Očitki letijo na slabo vodenje in napačno vsebinsko/uredniško zasnovo oddaje, ki je omogočala pristransko vodenje in veliko napačnih tolmačenj.« (A. Š.)

»Današnja oddaja Arena je bila škandalozna in sramota za RTV Slovenija. Oddajo o cepljenju, ki ima izjemno veliko dobrega za posameznika in celotno človeštvo, bi morala voditi oseba, ki ima dosti znanja o imunskem sistemu in vplivu cepiv na posameznika.« (M. K.)

»Po ogledu zadnje oddaje Arena (na sporedu je bila 20. 2. 2023) se na Vas obračam s pritožbo glede izjemne nepripravljenosti voditeljice na temo, ki so se jo odločili obdelati. Ne oporekam izbiri tematike, vseeno pa se je med oddajo boleče kazalo neznanje voditeljice in nesmiselna izbira gostov. Kritično razmišljanje in skepsa sta sestavni del moderne znanosti in ne smeta umanjati tudi v debatah, kot bi lahko bila ponedeljkova. /.../ Od oddaje, ki v svojem času v sporedu (porazno) nadomešča Studio City, bi pričakoval dobro preverjene vire in na dejstvih predstavljena stališča - tudi tistih, ki cepljenje odklanjajo. Razumem tudi, da se številni gosti vabilu k nastopu v oddaji niso odzvali - v takem primeru bi se mi smiselno zdelo tako pomembno temo obdelati drugič, ko bi bili na voljo strokovnjaki.« (T. J.)

[Pohvale](#)

»Rad bi vas pohvalil glede oddaje Arena dne 20. 2. 2023, prav tako tudi voditeljico Vido Petrovčič, da ste javnost soočili s to temo in da ste v oddajo povabili tudi drugače misleče. V upanju, da boste to nadaljevali in da bo na sporedu čim več podobnih tem ter ljudi, ki so bili do sedaj neuslišane/neuslišani.« (M. J.)

»Hvala vam, gospa Vida Petrovčič, za oddajo. Pričakujem nadaljnje« (M. S.)

»Čestitke za po dolgem času korektno soočenje in odlično Vido P.« (J. A.)

»Oddaja je po mojem mnenju izjemno dobrodošla, saj ponuja kritičen pogled na dogodke, ki smo jim bili priča v zvezi z epidemijo Covid-19 in prikazuje, kaj se dogaja v okviru WHO. Tovrstne oddaje so prava redkost na RTV, gledalci pa pogrešamo nove obraze, ki imajo individualen, razmišljujoč pristop in ne govorijo le tisto, kar jim narekujejo stanovske organizacije.« (T. M.)

»Čestitke gospe Petrovčič sem že poslal, prav je, da tudi vam. Zdravniški zbornici pa z veseljem odgovorite, da si ljudstvo želi čim več takih oddaj. Obenem vas kot javni medij zavezuje tudi EKČP (9. člen) in ustava. V želji po čim več takih oddajah, se vam ponovno zahvaljujem za ponedeljkovo Arenu.« (J. S.)

»Želim izraziti vso podporo urednici oddaje Arena 20. 2. 2023, gospe Vidi Petrovčič. Želel bi jo tudi opogumiti, da ne podleže pritiskom organizacij, ki se ne želijo soočiti z napakami, storjenimi pri ukrepih zoper covid-19./.../ V času siljenja prebivalstva v cepljenje "cepiva" niso imela rednega dovoljenja za promet, prav tako ni bila zaključena skrajšana (oz. teleskopirana) 3. faza. Raziskovalni načrt testiranja cepiv že v začetku ni predvideval, da bodo cepiva ščitila pred okužbo in prenosom, to pa je bilo pred nekaj meseci tudi nedvomno dokazano in predstavljeno javnosti. Altruistični aspekt cepljenja je bil torej skoraj v celoti ovržen. V nedavno razkriti pogodbi R. Slovenije s proizvajalcem cepiv je navedeno, da ni znan vpliv cepljenja na daljši rok. V takšni situaciji že zgolj priporočilo tega zdravstvenega posega predstavlja kršenje Helsinške deklaracije. /.../ In če tudi ostanemo pri surovih dejstvih: glede na to, da se je v Sloveniji resnično prostovoljno cepilo nekaj manj kot 40 % ljudi, preostalih 17 % pa pod indirektno prisilo, je jasno, katere vrste gledalcev RTV-programa je več. To je menda razvidno tudi iz odziva v blogu pod prispevkom. Pozivam uredništvo, da si prizadeva za razgrnitev enoumja in indoktrinacije, ki smo ji bili priča v zadnjih letih. Tisti, ki delamo v zdravstvu, moramo spoznati (kot je v tujini ponekod že mogoče), da je potrebna odkrita in tolerantna debata, tudi v daljnoročno korist zdravniške stroke in Zdravniške zbornice. V tem smislu pa tudi mala kritika oddaje: pri soočenju bi bilo bolje posebej govoriti o škodljivosti ukrepov, ter imeti med sogovorniki bolj uravnoteženo postavo zagovornikov in kritikov.« (M. M.)

»O Areni o WHO bi dala predlog: mi je bila zelo všeč, me je pa motilo: da je bila ob 21-ih, samo eno uro, to je premalo za tako oddajo. Bilo je preveč napetosti. Vem, da jih je morala priganjati, da so zgoščeno povedali. Tudi v drugi rundi niso prišli vsi do besede. Vsi so imeli premalo časa. Če boste imeli še kak termin, upam, da bo vsaj 2 uri, pa četudi na TV SLO 2 ali 3. Pa še reklame vmes. Ne strinjam se s tem, da ni bila znanstvena. Vesela sem, da ste povabili Senčarjevo zdravnico. Zdravniška zbornica se drži svojega. Je prav, da ste povabili, lahko bi tudi še koga iz Zdravniške zbornice, ni problem, a je prav, da ste tudi drugo stran, da smo čim bolj seznanjeni s tem. Vem, da je farmacevtski in zdravniški lobi, da se zato premalo govori o stranskih učinkih cepljenja, o tem, da je cepivo še v razvijanju, da še nima preverjenih vseh učinkov ... Voditeljica je bila v redu.« (M. N.)

2 ODGOVOR AVTORICE ODDAJE

Odgovor avtorice in voditeljice oddaje Vide Petrovčič na odziv Zdravniške zbornice na oddajo Arena

V oddaji Arena: Ali naj Slovenija izstopi iz Svetovne zdravstvene organizacije, ki je bila objavljena 20. 02. 2023 na prvem programu TV Slovenija je bilo v celoti zadoščeno Poklicnim merilom in načelom novinarske etike RTV Slovenija, ki zelo podrobno opredeljujejo in utemeljujejo pomen natančnosti, verodostojnosti, odgovornosti in preverjanja dejstev. Kot javni medij je RTV Slovenija zavezana, da objavi vsa verodostojna dejstva. K poslanstvu naše medijske hiše in k etiki zaposlenih sodi, da ne zamolčimo pomembnih družbenih dejstev in dogodkov. Ta so naslednja:

1. V javnosti poteka gibanje za izstop Slovenije iz Svetovne zdravstvene organizacije. Peticijo s to pobudo je podpisalo že 23.362 državljanov. V oddaji smo spregovorili o glavnih očitkih zoper novo pogodbo in pravilnik Svetovne zdravstvene organizacije, ki sta v nastajanju. Razložila jih je zdravnica in psihiatrinja dr. Biserka Ilin. Na očitke pa je odgovarjala predsednica izvršnega odbora te organizacije Vesna Kerstin Petrič. To je pobuda, ki je javna televizija ne more in ne sme zamolčati.
2. Oddaja je govorila o tožbah, ki jih na slovenska sodišča vlagajo oškodovanci, ki so utrpeli negativne posledice ali pa celo smrt bližnjih po cepljenju proti covidu 19. To je tema, o kateri bodo poročali tudi drugi mediji. Predstavili smo dva primera, ki ju zastopa odvetnik Domen Gorenšek, ki je zato sodeloval v oddaji. V oddaji smo razložili, kakšne odškodnine lahko pričakujejo in v katerem primeru. Odgovarjal je v. d. direktorja Direktorata za javno zdravje dr. Branko Bregar.
3. Pojasnili smo, s čim so bili seznanjeni in kaj so podpisali posamezniki, ki so bili cepljeni in ali so pisno odobrili cepljenje proti covidu 19. Pojasnila je podala predsednica Zdravniške zbornice Slovenije dr. Bojana Beović. Pogovor je bil posnet prek aplikacije zoom.
4. Govorili smo o tem, ali bo cepljenje v prihodnje obvezno ali ne, tudi v primeru epidemij, kot je bil covid 19. Odgovarjala je sekretarka na Direktoratu za javno zdravje mag. Maja Jurjevec.
5. Zdravnica in ginekologinja Sabina Senčar je komentirala podatke iz javno objavljene publikacije NIJZ o smrtih v celjski bolnišnici v času covidu 19.
6. Dr. Bojana Beović je komentirala dejstvo, da o cepivih dvomijo tudi nekateri zdravniki in zdravstveno osebje.
7. K sodelovanju v živi oddaji sta bila vabljeni tudi dr. Bojana Beović in dr. Alojz Ihan, a sta sodelovanje v živi oddaji zavrnila.
8. Za sogovornika smo prosili NIJZ, a nam ga niso zagotovili, prav tako nam niso, kljub prošnjam, posredovali nobenih podatkov, da bi jih pripravili in v oddaji komentirali.
9. Tudi na Javni agenciji za zdravila in zdravstvene pripomočke nam niso zagotovili sogovornika v oddaji.

Epidemija in pandemija covidu 19 sta se je končali z napadom Rusije na Ukrajino, torej natančno pred enim letom. Eno leto po koncu pa je čas za javno oceno tako političnih kot zdravstvenih ukrepov. Tudi dr. Antony Fauci, ki je bil v ZDA na čelu boja proti pandemiji novega koronavirusa, je 11. januarja 2023 v strokovni reviji Cell Press skupaj s soavtorji izjavil, da je bil znanstveni in javnozdravstveni spodrseljaj od cepiv proti covidu 19 pričakovati, da bodo pandemijo spravila pod nadzor, kar smo objavili tudi v oddaji Arena.

K uspešnemu komuniciranju znanosti, ki mu je zavezana tudi RTV Slovenija, sodi tudi taka ocena za Slovenijo. Šele na podlagi celovitih in poštenih podatkov bo javnost zaupala znanosti, boj proti dezinformacijam in teorijam zarot so informacije.

Oddaja Arena ni ogrozila zdravja ljudi, ker epidemije že eno leto ni več. Kljub temu smo na koncu oddaje objavili opozorilo z naslednjo vsebino: »Če ste na podlagi povedanega v tokratni oddaji sprejeli kakršnokoli odločitev, povezano s svojim zdravjem, se posvetujte še z zdravnikom«.

Zato oddaja Arena: »Ali naj Slovenija izstopi iz Svetovne zdravstvene organizacije« v nobenem primeru ne odstopa od etičnih in novinarskih meril in standardov RTV Slovenija.

3 UGOTOVITVE, MNENJE IN PRIPOROČILO VARUHNJE

ODGOVOR VARUHNJE

Varuhinja sem si oddajo večkrat ogledala in ugotovila:

Oddaja je bila sestavljena iz treh delov.

V prvem delu je obravnavala takrat zelo aktualno temo: spremembe pravilnika oziroma nastajajoči instrument Svetovne zdravstvene organizacije, ki naj bi pripomogel, da bodo države morebitno naslednjo pandemijo pričakale bolj pripravljene. Osnutek je sprožil veliko nasprotovanja med delom civilne družbe, v Ljubljani se je nekaj dni pred oddajo zbralo 500 oseb, na dan oddaje sta imela na to temo tiskovno konferenco minister za zdravje Danijel Bešič Loredan in predstavnica Republike Slovenije v SZO mag. Vesna Kerstin Petrič. **Tema prvega dela oddaje (ki je trajala dobrih 27 minut od skupno 50 minut oddaje) je bila nedvomno aktualna in v javnem interesu, zato je bila uredniška odločitev zanj pravilna. Ustrezen je bil tudi žanr, okrogla miza, ki omogoča sprotno izmenjavo informacij in stališč ter osvetlitev teme z več zornih kotov. Primerna je bila tudi vsebinska zasnova in izvedba oddaje, kljub temu, da izbira gostov ni bila ustrezna.** Predstavnica ministrstva in SZO je bila edina, ki je razlagala potrebo po spremembah pri SZO, z nasprotnimi stališči so nastopali kar trije gostje: zdravnica in psihiatrinja Biserka Ilin, odvetnik Domen Gorenšek in zdravnica, specialistka ginekologije Sabina Senčar. Zadnja dva sta dobila v tem delu oddaje sicer zelo malo časa, V. Kerstin Petrič pa dovolj, da je uspela odgovoriti na večino pomislekov ostalih gostov in mnoge očitke kot neutemeljene tudi ovrгла. Vsebinsko in časovno je bil zato ta del oddaje uravnotežen, gledalcem je ponudil širok razpon mnenj, predstavnica SZO in ministrstva je sproti pojasnjevala navedbe ostalih treh gostov, mnoge je tudi demantirala.

Problematična z vidika spoštovanja Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija sta bila drugi in tretji del oddaje. Drugi del (dolg 11 minut), je bil namenjen domnevno škodljivim posledicam cepljenja in odškodninam. V. d. generalnega direktorja Direktorata za javno zdravje doc. dr. Branko Bregar je lahko odgovarjal o odškodninah, ni pa bilo v oddaji sogovornika, ki bi lahko odgovoril na navedbe odvetnika Domna Gorenška o domnevnih škodljivostih cepiv in zavedenosti zdravstvenih delavcev. Voditeljica je sicer povedala, da je v oddajo povabila dr. B. Beović in dr. A. Ihana, predstavnike NIJZ in Agencije za medicinske pripomočke, a se vabilu niso odzvali. Ker je bilo to znano že pred oddajo, bi urednica in voditeljica temu lahko prilagodila oddajo, vendar tega ni storila.

Tretji del oddaje (dolg približno 11 minut) je bil namenjen cepljenju, vendar sestava gostov v oddaji ni ustrezala vsebinski zasnovi. Zdravnica Sabina Senčar je predstavila kratek izsek podatkov NIJZ za trimesečno obdobje smrti zaradi covida v celjski bolnišnici in jih posplošila za celotno populacijo,

čepprav za kar polovico smrti ni bilo podatka o cepljenju. Med gosti ni bilo nikogar, ki bi ji lahko strokovno oporekal, tega ni storila niti voditeljica, čeprav bi morala opozoriti, da na podlagi tako skromnih podatkov ne moremo delati sklepov niti za konkretno bolnišnico, kaj šele za celotno populacijo. Enako se je zgodilo z navedbami odvetnika o tem, da večkratno cepljenje z novimi cepivi povečuje možnosti, da cepljeni zbolijo za boleznijo, proti kateri je bil cepljen. Brez sogovornika so ostali tudi na hitro prikazani grafi ga. Ilin o povečanih tveganjih za stranske učinke. Nova gostja v tem delu oddaje, sekretarka na Direktoratu za javno zdravje mag. Maja Jurjevec, za ta vsebinska področja ni bila pristojna, lahko je komentirala le manjši del vsebine, in sicer o tem, ali bo cepljenje v Sloveniji obvezno. Gosta, ki bi lahko strokovno in znanstveno utemeljeno pritrdil ali oporekal navedbam odvetnika in ga. Ilin, v oddaji ni bilo. Uvodni insert predsednice Zdravniške zbornice Slovenije o tem, zakaj se med epidemijo precej zdravstvenega osebja ni cepilo, ni prispeval k uravnoteženosti oddaje, temveč jo je celo še bolj nagnil na stran nasprotnikov cepljenja.

Zato druga polovica oddaje (zadnja dva dela) ni spoštovala Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v več točkah: 1.1 natančnosti, saj v tem delu oddaja ni postregla s preverjenimi in relevantnimi podatki, 1.2 nepristranskosti, saj je bila izrazito nagnjena proti obvladovanju epidemije s cepljenjem, 1.3 preverjanje dejstev (omogočila je objavo večjega števila informacij brez jasne navedbe virov in preverjanja, v studiu pa ni bilo nikogar), 1.4. verodostojnosti (oddaja ni ponudila gledalcem dovolj vsestranskih informacij o temi, da bi si lahko oblikovali svoj pogled nanjo), 1.5. odgovornosti (prav in odgovorno za javni medij je, da je odprla tudi temo odškodnin zaradi posledic cepljenja in temo o korelaciji med cepljenjem in smrtnostjo, vendar tega ni storila odgovorno, saj pri tem ni spoštovala točke 1.8 o pravičnosti, ki med drugim pravi: »Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če: ne vsebujeta vseh poglobitvenih dejstev; vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev; nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce; poročevalec uporablja besede ali prijeme, ki kažejo na njegovo pristranskost.«

Voditeljica je v oddaji sicer primerno navedla, da se gostje, ki bi zagotovili manjkajoče podatke in vsebine, vabilu niso odzvali, niti niso posredovali podatkov. Ko je bilo to znano, bi lahko spremenila koncept oddaje ali napovedala nadaljevanje teme v eni od naslednjih oddaj, saj Pravilnik o poklicnih merilih dopušča zagotavljanje celovitosti poročanja tudi v nizu oddaj. Vendar tudi tega ni bilo. Zato menim, da je bilo v drugem delu oddaje kršenih več (zgoraj navedenih) točk Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija.

SKLEPNO MNENJE VARUHNJE (POUDAREK)

Poslanstvo javne RTV hiše je odpirati širok razpon tem, v času po epidemiji tudi o negativnih izkušnjah in posledicah epidemije in cepljenja s hitro izdelanimi cepivi ter seveda o vseh izkušnjah epidemije, ki lahko pomagajo, da se družba bolje pripravi na morebitno naslednjo epidemijo. Teme oddaje Arena 20. 2. 2023 so bile torej z vidika poslanstva javne RTV prave, vsebinska zasnova in žanr oddaje prav tako. Niso pa bile vse teme izpeljane skladno s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija. Za dve od treh tem, ki sta zavzeli nekaj manj kot polovico oddaje, avtorica ni zagotovila primernih sogovornikov, zato je bilo občinstvo v tem delu izpostavljeno mnogim parcialnim in nepreverjenim informacijam, strokovno napačno posplošenim, ni pa dobilo dovolj natančnih,

preverjenih, verodostojnih, nepristranskih in celovitih informacij, kot jih od javnega medija upravičeno pričakuje.

PRIPOROČILO VARUHNJE UREDNIŠTVU (POUDAREK)

Uredništvu priporočam razpravo o skrbnejšem načrtovanju pogovornih oddaj na način, da bodo samostojno ali v nizu oddaj, ki so časovno dovolj blizu, zagotovile verodostojno, celovito in odgovorno obveščanje javnosti.

Odmevi, 31. 1.: prispevek o dodatnem pokojninskem zavarovanju

Gledalec G. S. se je odzval na prispevek novinarja Marka Milenkovića o dodatnem pokojninskem zavarovanju v Odmevih, 31. 1.:

»V oddaji Odmevi z dne 31. 1. 2023 je bil objavljen prispevek o Dodatnem pokojninskem zavarovanju/pokojninski reformi (1. prispevek v oddaji). Novinar Marko Milenković na začetku predstavi zgodbo gledalca, ki naj bi "šokiran" ugotovil, da ima "kljub varčevanju vse manj privarčevanega". Informacija, ki jo novinar poda, kaže, da niti novinar niti omenjeni gledalec ne razumeta, kako dodatno pokojninsko zavarovanje deluje. V zadnjih letih lahko pri nas spremljamo precej pobud za povečevanje finančne pismenosti posameznikov in pričakoval bi, da se tudi novinarji, ki o tem poročajo, na tem področju informirajo. Način priprave prispevka ne pojasnjuje, kako dodatno pokojninsko zavarovanje deluje in zakaj lahko pride do situacije, ko je vrednost sredstev kljub vplačilom nižja, ampak predstavi (narobe razumljeno) situacijo (finančno nepismenega) posameznika, nasproti pa mu postavi predstavnike ponudnikov te storitve. V prispevku najbolj pogrešam novinarjevo željo, da bi situacijo predstavil na razumljiv način, s čimer bi izpostavljenemu gledalcu (in vsem ostalim) predstavil vsaj nekatere zakonitosti investiranja (ne varčevanja) v dodatnem pokojninskem zavarovanju in s tem prispeval svoj delček k finančnem opolnomočenju publike. Namesto tega prispevek deluje kot (ne)namerno prilivanje olja na ogenj razgretih čustev v negotovih razmerah. Po mojem mnenju v prispevku manjka zaključek, kjer bi novinar konkretni gledalčev primer obogatil z dodatnimi informacijami in gledalcem prepustil, naj sami ocenijo, ali je eno slabo finančno leto dovolj velik razlog, da pričnejo dvomiti o smislu dodatnega pokojninskega zavarovanja. Prepričan sem namreč, da je gledalec za to, da je bila vrednost privarčevanih sredstev na dan 31. 12. 2021 40.283,91 €, vplačal precej manj od tega zneska, hkrati pa zaradi vplačil še vsako leto dobil vrnjen del dohodnine, kar kaže situacijo v povsem drugi luči. Menim, da novinarjev zaključek "Prevzeti odgovornost zase torej ni enkratna odločitev, ampak mora postati način življenja" žal tega ne prikaže.«

Urednica Odmevov Ksenija Koren

Žal mi je, da ste naše poročanje razumeli kot prilivanje ognja na kakršna koli razgreta čustva. Z vašim pogledom se ne morem strinjati, kot urednica sem ocenila, da je novinar v prispevku ustrezno pojasnil, zakaj se lahko varčevalcu pripeti tudi izguba, ki je ni pričakoval.

Zakaj 9. 2. ni bilo Tarče?

Gledalca T. S. je zanimalo, zakaj 9. februarja ni bilo na sporedu oddaje Tarča:

»Kako, da je odpadla že napovedana Tarča, danes, 9. 2. 2023, ob 20. uri? Redno plačujem RTV naročnino že več kot 40 let, potem pa ukinete oddajo, ki sem jo ves dan z nestrpnostjo pričakoval. /.../«

ODGOVOR VARUHNJE

Za danes, 9. 2. 2023, oddaja Tarča ni bila predvidena, niti napovedana. Že nekaj dni je bila na sporedu predvidena in napovedovana oddaja Mednarodna obzorja. Prihodnji četrtek bo spet na sporedu Tarča. Spored za danes in 10 dni naprej si lahko ogledate [tukaj](#).

Pohvale

[Dejanu Ladiki za oddajo Utrip, 4. 2.](#)

»Dejan Ladika je pripravil zelo zanimivo oddajo Utrip 4. 2. na TVS. Pohvala! Sem bil pozitivno presenečen.« (K. E.)

[Kseniji Horvat za oddajo Intervju, 5. 2.](#)

»Pohvala oddaji intervju z voditeljico Ksenijo Horvat in gostom dr. Markom Milosavljevićem. Bila je zelo na nivoju.« (M. K.)

[Valentinu Arehu za oddajo Mednarodna obzorja: Putinova apokalipsa v Ukrajini, 9. 2.](#)

»Pohvalil bi TVS za oddajo o vojni v Ukrajini, ki jo je predvajala na TVS1 9. 2. ob 20. uri! Pohvala tudi avtorju oddaje Valentinu Arehu! Bravo!« (K. E.)

[Jožetu Možini za oddajo Intervju, 12. 2.](#)

»Rad bi pohvalil dr. Možino za odličen intervju (TVS1, nedelja 12. 2. ob 21h) in izbor sogovornika. Vrhunsko!« (K. E.)

[Jeleni Aščič za dokumentarni film Sarajevo, 1425 dni groze, 14. 2.](#)

»Pohvalil bi Jeleno Aščič za oddajo o obleganju Sarajeva. Prav je, da se to ne pozabi! (TVS1, 14. 2. ob 21h)« (K. E.)

[Prispevku Helene Ponudič o življenju ukrajinskih beguncev v Sloveniji v Dnevniku, 25. 2.](#)

»Pohvalil bi vašo sodelavko Heleno Ponudič za, po mojem mnenju, odličen prispevek o življenju ukrajinskih beguncev v Sloveniji. Prispevek je bil objavljan v Dnevniku, TVS1 v soboto, 25. 2. 2023.« (K. E.)

[Kseniji Horvat za oddajo Intervju, 26. 2.](#)

»Ksenijo Horvat bi pohvalil za odličen intervju z Brankom Sobanom. TVS1, nedelja, ob 21h. Res vrhunsko! Presežek! Bravo za izbor gosta! G. Soban je velik poznavalec tematike in res odličen pripovedovalec. Navdušen sem!« (K. E.)

Kritika

Oddaji Arena, 27. 2., in njenemu voditelju

»Moj današnji predlog se nanaša na oddajo Arena, ki je bila na sporedu 27. 2. 2023 ob 21.h. Voditelj Igor Pirkovič vodi oddajo, ki je naslednica oddaje Studio City, ki je imela veliko gledanost in to dolga leta, saj je bil voditelj sposoben privabiti v studio predstavnike obeh strani, ki se jih je obravnavana tema dotikala. Gledalci smo imeli možnost slišati argumente tako ene kot druge strani. Oddaja je bila zasnovana na principu »pro et contra« in za gledalce je bilo to zelo zanimivo. Mogoče je zasnova oddaje Arena drugačna in je bolj namenjena propagiranju samo ene stranke SDS oziroma nasprotovanju obstoječi vladi, kar je razvidno iz dejstva, da voditelj skoraj nikoli ne uspe v studio privabiti predstavnikov vladajoče koalicije. Tudi tokrat smo poslušali predavanje gospoda Grimsa, ki bi spadalo na kakšno srečanje stranke SDS. Gospod Pirkovič pa je s prikazom govorov gospe Klakočar, ki so bili vzeti iz konteksta, še poglobil prepričanje, da simpatizira z opozicijo oziroma s stranko SDS. Ne morem se znebiti občutka, da skuša sedanja urednica na silo obrniti javno mnenje proti potezam sedanje vlade, saj bi v nasprotnem primeru že zdavnaj zamenjala g. Pirkoviča. Tudi v drugem prispevku je v studio povabil samo predstavnike ene strani, ni pa se potrudil privabiti tudi predstavnike druge strani. Nekritični gledalec je zopet dobil samo enostransko mnenje, ki je morda napačno, saj ni bilo podanih argumentov druge strani oziroma stroke. V kolikor g. Pirkoviču ni uspelo pridobiti predstavnikov občine Ljubljana, bi pa povabil kakšnega strokovnjaka, ki bi problem pojasnil s strokovne strani. Vendar ne, voditelj se je odločil tako, da je dal možnost samo eni strani in glej ga zlomka – zopet tisti, ki simpatizira z SDS oziroma z opozicijo.« (D. Š.)

Mnenja

O (ne)pristranskosti novinarjev

»Pristranskost: moti me to trobljenje, da je na RTV vsak dan hujše in da gledanost pada zaradi težav novinarjev. Jaz mislim, da gledanost ne pada zaradi maltretiranja novinarjev, kot pravi sindikalistka, ampak zato, ker ste preveč v levo nagnjeni. Rad pogledam Tednik in Tarčo, tudi Odmeve, zlasti ko jih vodi R. Pesek. Tudi Intervju, kjer se voditelji menjavajo. Bom še z veseljem gledal, če boste nepristranski.« (J. D.)

Moteči mobilni telefoni gostov

»Moje mnenje je, da ni lepo, da pustite na oder v pogovornih oddajah goste z mobilnimi telefoni. Potem gledamo, kako googlajo, namesto da spoštljivo poslušajo sogovornike! Poglejte si zadnjo Tarčo.« (M. G.)

Urednik oddaje Tarča Boštjan Kogovšek

Goste pred oddajo vedno opozorimo, naj utišajo ali ugasnejo telefone. Odvzemanje telefonov ni v naši pristojnosti in tudi obnašanje gostov med oddajo je stvar njihove olike in kulture.

»Očitno bom morala tudi jaz, čeprav zvesta gledalka nacionalne televizije, preklopiti na /.../ tv. Zakaj? Ker so vas s svojimi voditelji in profesionalnim pristopom pri svojem delu daleč prekosili. Preprosto se ne da več poslušati, gledati slabega vodenja nekaterih novih obrazov in glasov (Marko Milenkovič gotovo izstopa v tem). Tudi Luka Svetina in Nejc Krevs nista veliko boljša. Oprostite, vendar vas tudi ga. Plaskan ne more izveliči iz drsenja navzdol. S tem, ko ste dali možnost takemu neprofesionalnemu in še daleč od kvalitetnega, sproščenega vodenja in samozavestnega nastopa, ste padli še nižje. A zdaj naj bi pa nekatere od njih gledali še v povezavi s Planico?!

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Protest gledalcev ob podaljšanju prenosa proslave ob 8. februarju

Varuhinja je prejela 5 "protestov" gledalcev – ene gledalke in štirih gledalcev - zaradi podaljšanja prenosa proslave ob slovenskem kulturnem prazniku s podelitvijo Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada, 7. 2., na TV SLO 1. Moteč se jim je zdel prenos nastopa Svetlane Makarovič po končani proslavi, ki je potekala v Cankarjevem domu v Ljubljani. Primeri odzivov:

»Izražam oster protest zaradi podaljšanja TV-prenosa torkove večerne proslave ob dnevu kulture iz Cankarjevega doma. Zanima me tudi, kdo je odobril to podaljšanje, kdo je bil "ta režija", kateri se je zahvalil Jaša Jenull?« (V. S.)

»Kako pojasnite dejstvo, da je RTV podaljšala prenos proslave ob podelitvi Prešernovih nagrad kljub temu, da je bil uradni del končan? Kdo je za to odgovoren?« (A. M.)

»Verjetno nisem edini, ki se oglašam na temo uzurpacije prenosa proslave ob kulturnem prazniku na javni televiziji. Mislim, da je šlo za zelo politično motivirano delovanje, ki res ni sodilo v odlično izpeljano proslavo. Hkrati berem, da se je začela notranja preiskava na RTV. Resnično upam, da bo prišlo do resnega zaključka. Dlje časa pred dnevom kulture se je napovedoval takšen scenarij. Ekipa, ki je pripravljala prenos, bi morala biti na to seveda pripravljena. Edina razlaga, ki mi pride na pamet, je, da gre za naklepno dejanje podaljšanja proslave.« (T. A.)

Iz Poročila v. d. direktorja TV Slovenija Uroša Urbanije za Programski svet RTV Slovenija

Iz poročil je razvidno, da je bil dogodek (nastop Svetlane Makarovič) vnaprej pripravljen in načrtovan s strani izvajalca proslave, ne pa tudi koordinacijskega odbora. Urednica uredništva oddaj o kulturi je v poročilu jasno zapisala, da se je ona osebno odločila za prenos tega dogodka. Zapisala je še, da je bila seznanjena, da bo organizator prireditve Svetlani Makarovič ob njenem nastopu ponudil mikrofon. Na podlagi te informacije je režiserju odredila, da mora dogodek posneti in predvajati, kar je tudi naredil. V nasprotju s poročilom omenjene urednice je režiser dogodka v svojem poročilu zapisal, da o nastopu Svetlane Makarovič ni vedel ničesar. Njegova odločitev za prenos pa je bila hipna in nenačrtovana. Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa je bil v tem času bolniško odsoten, nadomeščal ga je urednik uredništva verskih oddaj. Ta je v zvezi s tem dogodkom zapisal, da se urednica uredništva oddaj o kulturi glede te odločitve z njim ni posvetovala in o tem ni bil obveščen.

V. d. direktorja Televizije Slovenija je opravil pogovor z urednico in režiserjem. Oba vztrajata pri svojem poročilu, ki sta sicer kontradiktorna, glede na hierarhijo odgovornosti pa je ta v celoti na strani urednice. Ta bi morala za predvajanje dogodkov, ki niso bili v scenariju, in so se zgodili po koncu proslave, pridobiti soglasje tako nadrejenega kot tudi v. d. direktorja Televizije Slovenija. Tega ni storila, posledično se je predvsem informativnemu programu storila škoda, saj bi moral biti ekskluzivni posnetek nastopa Svetlane Makarovič predvajan v informativnih oddajah Televizije Slovenija, tako pa je bil predvajan v živo in je izgubil celotno vrednost ekskluzivnosti.

Urednica je v pogovoru z v. d. direktorja Televizije Slovenija priznala, da bi se morala o tem, ali prenašati dogodek ali ne, posvetovati z nadrejenim, žal pa tisti dan na to ni niti pomislila. Olajševalna okoliščina v zvezi s tem je, da je bil odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa bolniško odsoten. V. d. direktorja Televizije Slovenija ji je zato izrekel ustno opozorilo, da se mora v prihodnje v zvezi s tovrstnimi dvomi, ki jih ima vsak urednik, obvezno posvetovati najmanj z odgovornim urednikom oz. s sodelavcem, ki ga nadomešča.

Gledanosti in odzivi potrjujejo odličen uredniški izbor tujih serij

Gledalec **M. Š.** se je odzval na vsebino britanske dokumentarne serije Igra parjenja.

»Zakaj TV Slovenija kupuje in predvaja oddaje, kot je na primer aktualna Igra parjenja, v kateri so prikazovani/obravnavani zgolj heteroseksualni, ne pa tudi homoseksualni spolni odnosi med živalmi? Menim, da je to nedopustno!«

Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija **Andraž Pöschl**

V vsakem primeru gre za izbor serij, ki jih idejno in avtorsko realizirajo tuji producenti in utripajo kot uspešne na mednarodnem trgu. Tudi gledanosti in neposredni odzivi praviloma potrjujejo odličen uredniški izbor in odločitve za nakup tujih dokumentarnih serij za najširši krog gledalcev.

DODATEN ODGOVOR VARUHNJE

V uredništvu imajo sicer ravno zdaj v ogledih dve dokumentarni oddaji o homoseksualnem vedenju živali, ena je [Queer planet](#). Glede nakupa se še niso odločili.

Zakaj je pri dokumentarnem filmu Nelly & Nadine oznaka 12+?

»Zakaj je na dokumentarnem filmu Nelly & Nadine oznaka 12+?«, je zanimalo gledalko T. O.

Urednica Uredništva tujih oddaj TV Slovenija **Neli Vozelj Aberšek**

V skladu z ZAVMS moramo označiti vse vsebine, ki jih predvajamo na naši televiziji, ki niso primerne za vse starosti gledalcev. Vsebina prikazuje ljubezensko zgodbo dveh internirank v koncentracijskem taborišču Ravensbrück. Ker vsebuje diskriminacijo in zatiranje drugačnosti, predvsem pa arhivske posnetke holokavsta, smo dokumentarec označili z 12+, kar pa je le priporočilo oz. vodilo staršem, ne pa tudi obveza, da mlajši otroci tega ne bi smeli videti. Starši se seveda odločajo po svoji presoji, ali je dokumentarec primeren za mlajše otroke od 12. let ali ne.

Pohvale

Oddaji Ugriznimo znanost in dokumentarnim filmom

»Pohvalim oddajo Ugriznimo znanost in dokumentarce.« (B. K.)

Dokumentarnemu filmu Zven stoletij, 31. 1.

»Pohvalil bi dokumentarni film "Zven stoletij" (op. a.: 31. 1. 2023 na TV SLO 1). Kot pritrkovalcu in ljubitelju te vrste umetnosti mi je bila oddaja izjemno všeč. Veliko lepih oddaj in čim manj naših pritožb vam želim!« (V. Š.)

Filmu tedna, 15. 2.

»Prosim posredujte mojo pohvalo osebi, ki je zaslužna za izbor filma tedna (TVS1, 15. 2.). Super madžarski film! Želel bi si več filmov, ki niso ameriški. Evropskih, izraelskih, iranskih, korejskih, kitajskih, argentinskih.« (K. E.)

ODGOVOR VARUHINJE

Hvala za pohvalo izboru filma tedna in izraženo željo po več neameriških filmih. Filmi tedna so na TV Slovenija sicer zelo pogosto neameriški. Tako bo 5. 4. na sporedu nemški film Mokri pes, 29. 3. je bil na sporedu italijanski film Vezi, 22. 3. francoski film Rdeče blato, 15. 3. španski film Dobri šef, 8. 3. francoski film Emma Bovary. Torej izključno neameriški filmi. Tudi v drugih terminih je veliko neameriških filmov, kar je (vsaj ena) odlika TV Slovenija.

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Dobro jutro, 20. 2. : Zakaj voditeljica ni nosila kirurške maske?

Gledalka P. E. se je odzvala na oddajo Dobro jutro, 20. februarja, in vklop v veterinarski ambulanti, kjer voditeljica ni nosila kirurške maske.

»Rada bi samo pokomentirala oziroma podala pripombo na vklopa Špele Močnik v današnji oddaji iz veterinarske ambulante. Zanima me, kako je možno, da ni nosila kirurške maske glede na to, da so izvajali poseg na mucku in da so ostali maske nosili. Meni se to ni zdelo v redu.«

Uredništvo oddaje Dobro jutro

V oddaji Dobro jutro, dne 20. 2., je terenska ekipa jutro preživljala z veterinarjem. Pri zadnjem vklopu smo na mucku pokazali tudi čiščenje zobnega kamna, kar ni operativni poseg, pri katerem bi bila potrebna kirurška maska, zato je člani naše ekipe niso imeli.

Kdaj bo ponovno na sporedu Kaj dogaja?

Gledalka M. P. je na varuhinjo naslovila vprašanje, kdaj se vrača Kaj dogaja? in ob tem še izrazila mnenje o ukinjenih TV-oddajah.

»Zanima me, kdaj bo ponovno na sporedu Kaj dogaja? Verjamem, da so imeli v januarju dopuste, kaj pa sedaj? Se bo oddajo ukinilo, tako kot Studio City z Marcelom Štefančičem in še kaj drugega, kar je preveč osveščalo in premalo poneumljalo? Konstanto in ves čas od nastopa novega vodstva se pozna manko oddaj, manko vsebin za intelektualce in manko intelektualnega nivoja obstoječega. /.../ Plačujem RTV-prispevek in skoraj ne gledam več vaše RTV.«

IZ ODGOVORA VARUHINJE

Oddaja Kaj dogaja? se na spored TV SLO 1 vrača to soboto, 18. februarja. Napoved nove sezone oddaje Kaj dogaja? si lahko ogledate [tukaj](#). Odsotnost oddaje je bila posledica običajnega zimskega premora nekaterih oddaj Razvedrilnega programa. Ob premoru v januarju in februarju lani je odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Vanja Vardjan zapisal, da se redne oddaje Razvedrilnega programa TVS na male ekrane vračajo konec februarja, »kar je poslovna in uredniška politika TV Slovenija že v preteklih letih«.

Po skoraj enoletnem premoru se v torek, 14. februarja, vrača tudi zunanjepolitična oddaja [Globus](#). V Programsko-produkcijskem načrtu za leto 2023 je predvidena še vrnitev oddaje Politično, nista pa predvideni vrnitvi oddaj Studio City in Točka preloma.

Mnenje

O oddaji Misija Liverpool, 4. 2. na TV SLO 1

»Danes, v soboto, 4. 2., je bila na TVS oddaja, posvečena Evrosongu. Oddaja je po mojem mnenju v vseh ozirih nevredna nacionalne televizije. Zastarel koncept, zelo neposlušljiva pesem, ki naj bi Slovenijo zastopala v Liverpoolu, in voditeljica, ki ne sodi več v naš čas. Kaj TVS res ne zmore pomladiti kadrov? Prav bi bilo, da da vodstvo RTVS priložnost mladim.« (K. E.)

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Kritike

Moteče komentiranje prenosa smučarskih skokov iz Planice

Trije gledalci (ena gledalka in dva gledalca) so se "pritožili" nad motečim komentiranjem prenosa smučarskih skokov iz Planice s strani športnega komentatorje Andreja Stareta.

Gledalka **J. N. P.** pa je izrazila nezadovoljstvo zaradi vsebine komentarja Andreja Stareta in izgovorjave poljskih priimkov:

»Kot Poljakinja, ki živi v Sloveniji, z veseljem spremljam smučarske skoke, ki jih predvajate. Seveda navijam za Poljsko in Slovenijo ter me vsaka zmaga zelo veseli. Žal je bila včerajšnja zmaga Piotra Żyły na svetovnem prvenstvu v Planici uničena zaradi grdega in neumestnega komentarja gospoda Andreja Stareta. Gospod je komentiral, da veselje Piotra (ki je bil preprosto in iskreno srečen, da je osvojil naslov svetovnega prvaka!) lahko pomeni, da je z njim nekaj narobe. Tak komentar ni niti profesionalen niti lep za poslušat. Hkrati se kot Poljakinja počutim, da nima spoštovanja za poljsko ekipo. Prav tako bi omenila, da bi se gospod Stare po toliko letih komentiranja lahko naučil pravilno izgovoriti poljske

priimke (Stoch [Stoh, ne Štoh], Żyła [Žiua, ne Žila], Wąsek [Vonsek, ne Vašek] in Zniszczoł [Zniščou, ne Zniščol]).«

Varuhinja je odzive v anonimizirani obliki posredovala odgovornemu uredniku Športnega programa TV Slovenija.

V. SPLOŠNO

Uvrščanje vsebin različnih žanrov v dnevne sporede

Gledalec **M. P.** je na varuhinjo naslovil odziv s prošnjo po pojasnilu o tem, kdo in kako odloča o uvrščanju vsebin v sporede.

»Kot dolgoletni gledalec nacionalne televizije bi vas prosil za nekaj pojasnil, saj mi v zadnjih nekaj letih nikakor ni več jasen vaš koncept in strategija vsebin, ki so na srečo zaenkrat še vedno boljše od komercialnih televizij, vendar se bojim, da se jim počasi po nekvaliteti približujete. Nikakor mi ni jasno, kdo in kako se odloča o konceptu uvrščanja oddaj različnih žanrov v vaše dnevne sporede. Kakšen teden ali 14 dni nazaj se mi je zgodilo, da sem zvečer nekaj ur zapored na prvem in drugem programu lahko gledal samo dokumentarce. In bi vas glede tega prosil za pojasnilo, zakaj oz. ali ste primorani na tak način uvrščati dokumentarce v vaš spored ter predvsem kako mislite, da naj človek naenkrat gleda dva ali več dokumentarcev. Sicer je pohvalno, da imate tudi zadostno število dokumentarcev, pogrešam pa v zadnjem času druge kulturne zvrsti (filmi, glasba, nadaljevanke), ki ste jih po mojem mnenju s športom, politiko in dokumentarci popolnoma zanemarili in izpustili. Nekako se ne morem znebiti občutka, da nimate nekega uravnoteženega načrta, temveč bolj na silo umeščate določene žanre v program. Prav tako pa bi mogoče pripomnil še to, da obstaja veliko zvrsti glasbe, ne samo domača harmonika, ki bi jo po mojem mnenju morali kot nacionalna televizija uravnoteženo zastopati (jazz, blues, itd.), kar je bilo včasih bistveno boljše zastopano kot sedaj. V upanju, da boste našli koncept raznovrstnosti in smiselnega urnika, ki ga gledalci lahko ponotranjijo in temu primerno planirajo svoj prosti čas, vas lepo pozdravljam.«

Vodje Službe za programski kontroling Barbara Zemljič

Pošiljam deleže predvajanega programa pa UPE enotah za obdobje januar – marec 2023 in primerjalno januar – marec 2022, ter podatke o deležih predvajanega programa po zvrsteh v okviru KUP-a za obdobje januar – marec 2023.

UPE	jan - mar 2022	jan - mar 2023
UPE KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	31,9%	31,9%
UPE RAZVEDRILNI PROGRAM	31,1%	33,8%
UPE REGIONALNI TV PROGRAM	5,8%	6,5%
UPE ŠPORTNI PROGRAM	17,7%	14,8%
UPE TV PROG.ZA MADŽ.NAROD.SKUP.	0,9%	0,9%
UPE INFORMATIVNI PROGRAM	12,6%	12,1%
skupaj	100,0%	100,0%

zvrsti KUP	jan - mar 2023
Dnevno informativne oddaje	2,2%
Dokumentarne oddaje in serije	28,0%
Druga glasba in glasbene oddaje	1,4%
Druge glasbene vsebine	0,2%
Druge izobraževalne vsebine	0,1%
Druge programske vsebine	0,1%
Druge verske vsebine	2,3%
Gledališke predstave in adaptacije	0,1%
Informativne oddaje	3,8%
Izobraževalne oddaje	8,9%
Kinematografski film	17,5%
Kratki filmi	7,7%
Ljudska glasba (tradicionalna, etno, narodna)	0,1%
Nadaljevanke in nanizanke	19,6%
Opere, operete, musicali	0,1%
Ostale igrane oddaje	0,1%
Plesi	0,8%
Razvedrilne vsebine	1,5%
Resna glasba	2,9%
TV drame	0,3%
TV filmi	1,0%
Verske vsebine	1,3%
skupaj	100,0%

Vir: Evidenca predvajanega programa TV Slovenija januar – marec 2022 in januar – marec 2023

Urednica Uredništva tujih oddaj TV Slovenija Neli Vozelj Aberšek

Program Kulturno-umetniškega uredništva načrtujemo za daljše časovno obdobje in je zapisan v vsakoletnem Produkcijsko-poslovnem načrtu. Kadar se zgodijo nepredvideni dogodki, sledijo spremembe v predvajanju vseh vsebin, ne le tistih, ki sodijo v naš program. Takšno obdobje je bil denimo čas korona krize, shemo smo prilagajali tudi ob začetku vojne v Ukrajini. Spremembe prinesejo tudi manjši dogodki in nenačrtovani prenosi, bodisi gre za športne ali aktualno-družbene dogodke.

V obdobju, ki ga omenjate, je bila TV zaradi zamika začetka veljavnosti novega Programsko-poslovnega načrta v še posebej zahtevni fazi. Nove oddaje (na primer Globus) še niso bile uvrščene v program, obstoječih (denimo nadaljevanke Vse, o čemer smo vedno molčali) pa - zaradi prenosa proslave 7. 2. pred kulturnim praznikom - nismo uvrstili na spored, kot je bilo načrtovano, saj bi to pomenilo 2-tedenski razmak med prvim in drugim delom nadaljevanke. Tako smo zaplet reševali z dokumentarno oddajo, skušali pa smo izbrati dve zelo različni oddaji. Opisano je le delček vsakodnevnih izzivov sestavljanja in prilagajanja programske sheme. Obenem smo pri načrtovanju programa vezani na iztekanje licenc. Delno je torej morebiten občutek večjega deleža dokumentarnih filmov mogoče

pripisati koncentraciji v prvih dveh mesecih letošnjega leta tudi zaradi odpadlih dokumentarnih oddaj v predvolilnem in predreferendumskem času konec lanskega leta.

Preverjanje podatkov iz prejšnjih let pokaže, da letošnja programska shema od prejšnjih ne odstopa bistveno. Drugačno in bolj strateško razporejanje vsebin bi nam omogočila uvedba tematskih kanalov po zgledu tujih televizij, z višjimi sredstvi bi lahko dosegli pestrejšo ponudbo vsebin in zadovoljili več interesov gledalcev, itd. Nekaj možnosti prilagajanja oddaj posameznemu okusu in času pa kljub vsemu ponuja možnost ogleda vsebin s časovnim zamikom in dostopanje do oddaj prek naše spletne videoteke www.365.rtv slo.si, ki jo vsakodnevno dopolnjujemo z novimi vsebinami.

DODATNO POJASNILO VARUHINJE

Odgovori v kar dobršni meri potrjujejo vaša opažanja, obenem pa tudi pojasnjujejo, da so bila nekoliko porušena razmerja med dokumentarnimi in drugimi oddajami plod naključij in poudarjenih vsebin z drugih področij. Kot varuhinja sem že v Priporočilih za leto 2023 zapisala, da bi bilo smiselno pretresti razmerja med posameznimi programi in zvrstmi, tako presejana pa čim bolj ustaliti, do odstopanj bi smelo prihajati res samo ob nepredvidenih dogodkih. Poleg tega sem že nekajkrat na sejah pristojnih komisij opozorila, da bi bila potrebna temeljita analiza o tem, kdo so gledalke in gledalci, ki gledajo TV Slovenija v realnem času in programsko shemo načrtovati predvsem z mislimi nanje. Stabilna programska shema je tisto, na kar velikokrat opozarjam.

Glede glasbe je v Programsko-produkcijskem načrtu predvidena nova glasbena oddaja v sobotnem večernem terminu, ki bo namenjena več glasbenim zvrstem, med katerimi ne bo narodno-zabavne. Njen začetek je predviden ob koncu poletja.

Res premalo ali skorajda nič o Prešernovih nagrajencih?

Gledalec Š. L. je v odzivu napisal, da TV Slovenija skorajda ni poročala o Prešernovih nagrajencih:

»Opozoril bi na poročanje o letošnjih Prešernovih nagrajencih, o katerih (poimensko) v poročilih skoraj ne poročate, ni pa poročil, v katerih ne bi omenili ga. Makarovič, ki ji namenjate abnormalno pozornost. Imam občutek, kot da prebiram rumeni tisk, ne pa gledam nacionalno TV.«

ODGOVOR VARUHINJE

Glede poročanja o Prešernovih nagrajencih ne drži, da o njih ni bilo poročil. Kar nekaj pozornosti jim je bilo namenjene v večini poročil 7. 2. in 8. 2., veliko seveda tudi med prenosom proslave iz Cankarjevega doma, kjer so bili podrobno predstavljeni, o nagrajencu Hermanu Gvardjančiču je TV SLO 1 predvajala 4. 3. 2023 izjemen portret, ki si ga lahko ogledate tudi v [arhivu](#). Ker gre za poročanje o nagrajencih s področja kulture, so ti dobili prostor in čas tudi v oddajah Kultura, ki so namenjene predstavitev kulturnih dosežkov in dogodkov, medtem ko je informativni program namenjen predvsem tekočemu dnevnomu dogajanju, s kulturnih dogodkov pa v splošnih informativnih oddajah poroča predvsem o izstopajočih dosežkih in širših družbenih razsežnostih.

Vabilo v Planico: podporo športnikom so izrazili različni znani obrazi televizije

Gledalka E. F. je ob ogledu napovednika, v katerem različni znani obrazi TV Slovenija izražajo podporo športnikom in Planici, izrazila nezadovoljstvo in ogorčenje.

»Danes popoldan na drugem programu pred športno oddajo (skoki) nuna reklamira prihod v Planico? Pa kaj ste vi čisto mimo, da to dovoljujete? Kje je moja ustavna pravica ateista, da me nekdo (to je RTV) /.../ s tako cerkveno reklamo? Kje je pravica vseh drugače mislečih in verujočih, kot so muslimani, protestanti, budisti, evangeličani, pravoslavni itd. /.../ Že tako mi je čisto mimo, da je ob nedeljah maša na 1. programu. Pa ta je vsaj v programu, pa jo lahko preskočim, na reklamo pa nisi pripravljen in jo /.../ podtaknete ravno tam, kjer je gledanost največja. /.../

Pa še to. Vsako pomlad 40 dni pred cerkvenim praznikom Veliko nočjo, reklamirate 40 dni brez alkohola ... Že par let zapored me /.../ s to informacijo. Zakaj ne reklamirate 40 dni brez alkohola v oktobru in novembru, ko se najbolj pije v SLO in s tem preprečite vrsto nesreč s smrtnim izidom?«

Vodja Službe za promocijo in podobo TV programov in oddaj Doris Vozny Potočki

Promocijska akcija svetovnega prvenstva v nordijskem smučanju v Planici je nastala v sodelovanju s Športnim programom Televizije Slovenija. Kot vsako leto bomo prenašali številne športne dogodke, ki si jih bodo gledalci lahko ogledali na drugem programu TV SLO. Poleg klasičnega napovednika za dogodek, smo pripravili dodatno promocijsko serijo petnajstih kratkih spotov, v katerih v Planico in na drugi program Televizije Slovenija vabijo različni programski sodelavci. Od voditeljev Razvedrilnega programa, kulture, Informativnega programa ... različni znani obrazi televizije so izrazili podporo športnikom, našemu Športnemu programu in seveda Planici, naši osrednji športni kraljici. Želeli smo povezati ustvarjalce različnih televizijskih oddaj in vsebin ob dogodku, ki smo mu vsi naklonjeni. Tudi sestra Romana Kocjančič, ki sicer vodi oddajo Obzorja duha, je naša sodelavka in prav lepo je, da je s srcem v Planici.

DODATNO POJASNILO VARUHIJNE

Odločitev za takšno promocijo Planice je, kot kaže odgovor, nastala pri pristojni službi in uredništvu in nima nikakršne povezave s Cerkvijo, niti v ničemer ni namenjena reklami Cerkve.

Akcija 40 dni brez alkohola pa ni akcija RTV Slovenija. Kot je razvidno s [spletne strani akcije](#), so organizatorji akcije Slovenska Karitas, Med.Over.Net in Javna agencija Republike Slovenije za varnost v prometu - Direkcija RS za ceste – Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

RTV Slovenija se akciji pridružuje kot medijski podpornik skupaj z mnogimi drugimi mediji.

Poleg omenjene RTV Slovenija podpira še vrsto drugih preventivnih akcij, ki jih pripravljajo različni organizatorji. Pri tem sta pomembna predvsem namen in cilj akcije.

Pobuda: sinhronizacija oddaj

»Rad bi vam posredoval pobudo, da bi TV oddaje, ki "potrebujejo oči", bile sinhronizirane. Predvsem zaradi mlajših, ki še ne berejo tekoče, radi pa gledajo npr. poljudnoznanstvene oddaje. Opažam, da je zadeva zelo dobro urejena na Hrvaškem. Tudi v večini informativnih oddaj.« (D. R.)

ODGOVOR VARUHINJE

Vašo pobudo sem posredovala pristojnim. Povezana je s pomembno temo prevajanja tujejezičnih oddaj, ki je na TV Slovenija urejeno s podnapisi. Nekatere države, zlasti južноеvropske, imajo to urejeno s sinhronizacijo, druge, predvsem severноеvropske, pa s podnapisi. Sprememba sistema je povezana z ogromnimi kadrovskimi in drugimi spremembami, ki se zaenkrat ne kažejo kot realne.

Do določene mere si za mnoge oddaje lahko pomagata z zvočnimi podnapisi, ki so sicer namenjeni slepim in slabovidnim, lahko pa jih uporabljajo tudi drugi. Več o njih si lahko preberete [tukaj](#), na kratko pa: z zvočnimi opisi so opremljeni tujejezični deli dnevnoinformativnih oddaj (Poročila, Prvi dnevnik, Poročila ob petih, Dnevnik in Odmevi, Tarča) in nekatere dokumentarne oddaje. Vklon je možen neposredno na večini sodobnejših TV-sprejemnikov, prek portala www.dostopno.si (na zavijku ZVOČNI podnapisi). Na posnetku izberete kolešček "Nastavitve", kjer izberete zavijek "Audio trak". Namesto možnosti "Slovenščina" izberete "Audio prevod", pri DVB-T (prizemeljski sprejem) se dodatni zvočni kanal izbere v jezikovnem meniju sprejemne naprave (TV-sprejemnik, SET-TOP box, računalnik), kjer izberete jezik FINŠČINA ali SUOMI.

REGIONALNI RTV-CENTER KOPER IN MARIBOR S PROGRAMI NARODNOSTNE SKUPNOSTI

Pobuda

TV Koper in TV Maribor

»Lep program ima TV MB. Tudi TV Koper ima zanimiv program, vendar samo v italijanščini. Lahko bi imeli podnapise v slovenščini.« (S. K.)

POJASNILO VARUHINJE S PRIPOROČILOM

TV Koper-Capodistria ima vsak dan eno uro programa v slovenščini (od 18. do 19. ure). Od ponedeljka do sobote je v tem pasu ob 18.40 na sporedu Primorska kronika, dnevnoinformativna oddaja s poudarjenimi temami s Primorske, ob 18. uri pa se dnevno izmenjujejo tematske oddaje: ob ponedeljkih Športel o zamejskem športu, ob torkih ponovitev oddaje o zamejcih Rojaki, ob sredah Alpe-Donava-Jadran ali Slovenski magazin, ob četrkih S-prehodi, ob petkih različne oddaje, ki večinoma nastajajo v sodelovanju z Regionalnim RTV-centrom Koper-Capodistria, ob sobotah oddaja O živalih in ljudeh in ob nedeljah kmetijska oddaja Ljudje in zemlja.

Glede podnapisov v slovenščini pa je treba najprej poudariti, da je program TV Koper-Capodistria namenjen predvsem italijanski narodni skupnosti v Sloveniji in je zato seveda (razen že omenjene ene ure programa dnevno v slovenščini) v italijanščini. S tem RTV Slovenija izpolnjuje tudi ustavno in zakonsko opredeljene pravice italijanske narodne skupnosti v Sloveniji. Ker pa sodelavci TV Koper v italijanskem jeziku ustvarijo veliko zanimivega programa, ki bi si ga z veseljem ogledali tudi slovensko govoreči gledalci, sem že v Priporočilih za PPN 2023 predlagala razmislek o možnosti, da bi del programa, ki nastaja na TV Koper v italijanskem jeziku, prevedli in podnaslovili v slovenščini. Tako bi ga lahko predvajali tudi na TV SLO 1 ali TV SLO 2, kjer bi bil dostopen vsem gledalkam in gledalcem.

Podobno pobudo je že lani dal gledalec s Štajerske, in ker podobno predlagate tudi vi, bom vodstvu Regionalnega RTV-centra Koper-Capodistria in RTV Slovenija ponovno priporočila razmislek o prevodu dela vsebin, ki nastanejo na TV Koper-Capodistria.

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Eppur si muove – In vendar se vrti / ZDA, Rusija in Ukrajina: Teža odgovornosti, 27. 2.

Poslušalec K. E. je v odzivu izrazil nezadovoljstvo glede najave in vsebine oddaje Eppur si muove, ki je bila na sporedu 27. 2.:

»Pritožil bi se nad nekorektno najavo oddaje in vsebino oddaje o neki knjigi, prevod ameriškega avtorja, vezano na vojno v Ukrajini. Oddaja je bila na sporedu 27. 2. ob cca 14.33 na Radiu Prvi.

1. Pritožil bi se in hkrati zahteval popravek vseh najav te oddaje. V najavah se je namreč neresnično navajalo da "gre za vojno med dvema državama, od katerih je ena bila med zmagovalci v Drugi svetovni vojni". Zanima me, katera od obeh je bila zmagovalka in katera ni bila? Rusija in Ukrajina sta namreč nastali po razpadu Sovjetske zveze, ki pa je bila med zmagovalci. Gre za hudo žalitev države, ki je bila uvrščena med poražence in žaljiv odnos do milijonov mrtvih vojakov ter civilistov ter njihovih svojcev, ki so bili žrtve nacistične okupacije. Ponavljam, zahtevam pojasnilo in javno opravičilo Radia Prvi v enakem številu objav, kot so bile najave!

2. Oddaja je bila promocijske narave. To se vidi iz enostranskega in nekritičnega poročanja o vsebini knjige. Zanima me, če gre za promocijo, zakaj ni bila oddaja označena kot oglasno sporočilo založbe, ki bo izdala knjigo?

3. Vsebina knjige je proruska. Agresorja prikazuje kot žrtev zahoda, ki z orožjem pomaga žrtvi agresije. Zelo neokusno je tako promoviranje vsebine v času, ko so morali milijoni Ukrajincev zapustiti domove in ko več deset tisoč ukrajinskih vojakov preživlja dneve in noči v blatnih jarkih, mrazu, pod točo ruskih granat. Zelo neprimerna vsebina za slovenski nacionalni radio v zelo nepravem času! Voda na mlin Putinu! V vlogi mlinarja je pa dopisnik Stopar in uredniki, ki so tako oddajo spustili v eter. Kot Slovenca me je sram, da imamo med uredniki nacionalnega radia zagovornike Putinovega fašizma! Fuj! O vsem tem bom obvestil tudi veleposlaništvo Ukrajine v Sloveniji.«

Odgovorni urednik Radia Prvi Danijel Poslek

V nadaljevanju pošiljam pojasnilo okoli oddaje Eppur si muove.

Poudarjam, da se tudi po vnovičnem poslušanju oddaje ne strinjam z oceno, da gre za kakršnokoli žalitev Ukrajine ali žaljiv odnos do umrlih. Poslušalec navrže veliko pavšalnih trditev, ki v oddaji nimajo podlage, zato presojam, da opravičilo ni potrebno. To dokazuje tudi podrobno pojasnilo avtorja oddaje Andreja Stoparja, ki ga dodajam spodaj in prosim, da se ga objavi oziroma poslušalcu posreduje v celoti.

Avtor oddaje Andrej Stopar

Oddaja je povzemala politiko ZDA do Rusije v zadnjih 30-ih letih. Da pogrešam rusko stran, nisem povedal le avtorju, ampak sem sproti pojasnjeval v oddaji sami. Kajti zlahka bi lahko razumeli, kot da je Rusija ves čas sedela križem rok in molče spremljala politiko Zahoda do nje same. Seveda ni, saj so mednarodni odnosi zmeraj kot zapleteno prometno križišče. Obenem se opravičujem, če sem se imel za preveč pristojnega za kaj takšnega. Prepričan sem bil, da nekaj malega o ruski zgodovini in politiki le vem, kot zgodovinar z doktoratom iz vzhodnoevropske zgodovine in kot dolgoletni dopisnik iz Rusije in SND. V oddaji je bilo tudi izrecno povedano, da ni dvoma, kdo je v dani vojni agresor. To je Rusija. Da je bil odnos ZDA do Rusije po l. 1991 v številnih pogledih problematičen, je dejstvo. Ampak tudi problematičnost različnih teorij mednarodnih odnosov sem pojasnil v oddaji.

Nikjer ni bilo rečeno, da gre za spopad med dvema državama, od katerih je bila ena zmagovalka v drugi svetovni vojni. Dejal sem, da gre za »največji spopad v Evropi po drugi svetovni vojni, v katerega je neposredno vpletena ena od zmagovalk, Rusija, druge pa posredno«. A čutite razliko? Po drugi svetovni vojni se namreč na evropskih tleh ni borila nobena od zmagovalnih velesil, ki so bile v drugi vojni zaveznice. Jugoslovanski razpad – tudi Jugoslavija je bila zmagovalka v drugi svetovni vojni – je bil notranji. Tukaj pa gre za vojno, v kateri je agresor Rusija (kot naslednica SZ), posredno pa – trdite lahko karkoli želite – so vpletene ZDA in Nato. Kajti brez ameriške pomoči in orožja, Ukrajina ruskega pritiska ne bi vzdržala. Formalno pa je v vojno v Ukrajini vpletena le ena zmagovalka v drugi svetovni vojni, pa še to na obeh straneh, ker je šlo nekoč za isto državo, SZ.

Preden se pritožujemo, je treba slišano najprej razumeti. Če ne razumemo, je treba vprašati. Ali pa raje molčati. Tožarjenje po veleposlaništvih in drugih ustanovah pa je bolj v naravi ovaduhov.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM (POUDAREK)

Menim, da sta avtor in urednik primerno pojasnila vsebino in okoliščine oddaje. Ob tem dodajam, da je pripravil Radio Prvi od začetka vojne v Ukrajini na to temo že ogromno oddaj in je potrebno vsako posamično oddajo presojati tudi v nizu vseh oddaj, povezanih z vojno v Ukrajini, v daljšem obdobju.

Prvaki tedna, 6. 2.: protest programskih svetnikov zaradi izbora Svetlane Makarovič

Šest svetnikov Programskega sveta RTV Slovenija je na vodstvo Radia Slovenija in na varuhinjo naslovilo protest glede izbora Svetlane Makarovič za gostjo oddaje Prvaki tedna:

»Spoštovano vodstvo Radia Slovenija in spoštovana varuhinja Marica Uršič Zupan!

V ponedeljek, 6. februarja 2023, je prvi program RS predvajal 40 minutni pogovor s Svetlano Makarovič kot »prvakinjo tedna«. Podpisani svetniki zahtevamo, da se vodstvo radia opraviči demokratičnim poslušalcem, da so za glavno osebo tedna razglasili gospo, ki je na proslavi kulturnega praznika proti vsem demokratičnim pravilom in protokolom državniške proslave zlorabila protokol. Razen tega je z Jašo Jenullom in Borisom A. Novakom nasilno vdrla na oder in samovoljno prevzela besedo. Razen tega je gospa v pogovoru žalila demokrate. Podpisani svetniki zahtevamo opravičilo vodstva RS zaradi povečevanja osebe, ki spodkopava temelje demokratičnega reda in žali drugače misleče. V tem žaljivem duhu je bil žal tudi daljši komentar na Prvem 9. 2. 2023 ob 15.30. Podaljšanje prenosa na RTV za promocijo teh zlorab pa je še dodaten problem RTV Slovenija.

Zasl. Prof. dr. Janez Juhant

Jurij Pavel Emeršič

Vane Gošnik

Jožef Jerovšek

Slavko Kmetič

Žiga Kušar

Ljubljana 11. 2. 2023«

V. d. direktorja Radia Slovenija Mirko Štular

Spoštovani,

najprej se opravičujem za nekoliko pozen odgovor, v njem odgovarjamo hkrati na vaš prvi dopis, ki ste ga naslovili name, in vsebinsko tudi na naslednjega z dne 13. 2. 2023, ki ste ga naslovili na varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija.

Oddaja Prvaki tedna kljub svojemu naslovu ni namenjena temu, da bi v njej razglašali glavne osebe tedna, ampak v njej gostimo predvsem sogovornike, ki tako ali drugače zaznamujejo aktualno domače dogajanje tistega trenutka in ki v jutranjem pogovoru odstirajo svoj pogled na družbeno aktualna vprašanja. V tej smeri je bil izpeljan tudi pogovor s Svetlano Makarovič.

Vaš glavni očitke v poslanem pismu je, da smo gostili osebo, ki je na državni proslavi zlorabila protokol in nasilno vdrla na oder. Predmetna oddaja Prvaki tedna je bila predvajana dan in pol pred državno proslavo ob kulturnem prazniku, zato je ta povezava neustrezna oz. kritika na ta račun ne more zdržati. Dodajmo še, da dogodka, ki ga opisujete, nismo prenašali, v našem etru ga torej ni bilo, saj smo državno proslavo prenašali po ustaljenem protokolu, skladno s scenarijem in predvidenim zaključkom. Za ravnanja gostov zunaj naših programov pa ne moremo prevzemati odgovornosti.

Kar se žaljivosti tiče, ocenjujemo, da je bil jutranji pogovor s Svetlano Makarovič izpeljan skladno z novinarskimi standardi in z zadostno mero kritične distance novinarja do sogovornice, ki se je, mimogrede, kritično opredelila tudi do različnih vladnih garnitur in različnih pojavov v kulturi in družbi zdaj in v preteklosti. Pogovor je bil resda neposreden, tudi kritičen, mestoma na robu, menimo pa, da vendarle ne čez rob.

O žalitvah govori tudi vaša pripomba, ki se nanaša na komentar v Dogodkih in odmevih 9. 2. Ta dan v tej oddaji sicer ni bilo objavljenega komentarja, bil pa je na državni praznik dan prej. Tudi v tistem zapisu, menimo, ni žaljivosti do kogarkoli, če bi ga kakorkoli ocenili za žaljivega, bi ga uredniško zavrnilo pred objavo, torej ne objavili.

Glede na to, da ste svoj drugi dopis naslovili tudi na varuhinjo, se lahko do tega po svoji presoji opredeli tudi ona.

Lep pozdrav,

Mirko Štular

v. d. direktorja Radia Slovenija

Programski svetnik, zasl. prof. dr. Janez Juhant se je odzval:

»Spoštovani gospod Mirko Štular, v. d. direktor RS!

Prejel sem Vaš dogovor.

Seveda se ne morem strinjati z Vami. Ne bom šel ponovno v podrobnosti. Bistvo, kar je moč očitati Vašim oddajam v zvezi z omenjeno gospo, je pač, da propagirate gospo, ki žali velik del Slovencev in Slovenk, posebej katoličanov, ki smo plačniki RTV naročnine ter imamo pravico, da se nas (kakor seveda vseh drugih) v oddajah ne žali itd. ali kakorkoli zapostavlja, kar vse je »čez rob«, če smo dovolj pravični in samokritični.

S spoštovanjem, Zasl. prof. dr. Janez Juhant«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM (POUDAREK)

Bistveno vprašanje glede primernosti oddaje Prvaki tedna, ki je bila na sporedu 6. 2. 2023, ni v tem, ali je bila njena gostja primerna glede na njeno siceršnje obnašanje in izražanje do drugače mislečih. Načeloma velja, da za intervjuje na RTV Slovenija ni prepovedanih gostov. Izbrani pa morajo biti uredniško skrbno, tako, da se v daljšem časovnem obdobju zvrstijo gostje s širokim obsegom področij, tematik in mnenj in da RTV Slovenija z njimi prispeva k razčiščevanju aktualnih družbenih tem na strpen in spoštljiv način.

Glede na izjemno razburkano in polemično dogajanje ob javno izraženem pričakovanju Svetlane Makarovič, da ji na državni proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku izročijo Prešernovo nagrado, ki jo je leta 2000 zavrnila, in ob stališču Upravnega odbora Prešernovega sklada, da tega ne bodo storili, ker za to ni pravne podlage, je **bistveno vprašanje, ali je bil intervju v tistih dneh sploh pravi žanr za razjasnitev tega polemičnega dogajanja. Odgovor je negativen**, saj intervju ne omogoča soočenja več oseb z različnimi stališči, kar je bilo takrat v javnem interesu.

O komentarju naslednji dan v oddaji Dogodki in odmevi pa velja izpostaviti: mnenja so v komentarju dovoljena, mora pa biti prispevek poslušalcem jasno predstavljen kot komentar. To je bil. Ker subjektivna mnenja velikokrat temeljijo tudi na parcialnih dejstvih, pa morajo uredništva zagotoviti, da so zasnove in vsebine komentarjev čim bolj pluralne. Ali v primeru tega komentarja to drži, je možno presoditi samo v daljšem časovnem obdobju z analizo večjega števila komentarjev.

Zaradi izbora Svetlane Makarovič v oddaji Prvaki tedna, sta v telefonskih klicih "protestirala" tudi poslušalec in poslušalka.

»Ne bom več poslušala radia, če bo imel podobne oddaje kot danes - s tako kulturnico, ki to ni. Kulturnica ne more biti oseba, ki je prostaška, ki sovraži ljudi, ki grdo govori o Slovencih. Protestiram, da taka oseba dobi kulturno nagrado. In protestiram, da se prostaške ljudi vabi v oddajo javnega radia.«
(D. T.)

»Svetlano Makarovič medijsko preveč izpostavljate. Je nekulturna in žaljiva.« (M. D.)

II. VAL 202

Mnenje

Poslušalca **T. A.** je zmotilo komentiranje voditeljev v jutranjih oddajah na Valu 202:

»/.../ Naj omenim dva dogodka, ki sta me zmotila pri javni RTV SLO. Gost oddaje Intervju je bil g. Tomašič. Z njim se lahko strinjaš, ali pa si kritičen do njegovega delovanja. Vsi pač ne mislimo enako. Zmotilo pa me je, dan ali dva po oddaji, da voditelj jutranje oddaje komentira, kdo je bil v oddaji. S tem meni, da je uravnotežen. V resnici ni, je navijaški. /.../ Podoben komentar se je pojavil dan po demonstraciji upokojencev pretekli teden. Zopet tisti, ki je zadolžen, da v jutranji oddaji zabava poslušalce, komentira, da policija ni nastopila s solzivcem, da ni odvažala tistih, ki berejo ustavo, in še nekaj cvetk. Če želite biti res javna televizija, je potrebno takšne voditelje opomniti in jim povedati, kaj je njihovo delo. Še posebej povedati, kaj ni in ne sme biti njihovo delo. /.../ Upam, da nisem edini, ki ga je zmotilo komentiranje v jutranjih oddajah na Valu 202.«

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

Pomanjkljivo podpisovanje fotografij v članku na MMC RTV SLO

Bralec **B. P.** je opozoril na podpis pod fotografijo v članku, objavljenem na rtslo.si.

»Spet se vam oglašam s pritožbo zaradi pomanjkljivega in zavajajočega podpisovanja fotografij v člankih MMC RTVS. Tokrat gre za podpis pod edino, nosilno fotografijo kratkega članka Janka Petrovca o suši v severni Italiji: [Severno Italijo in reko Pad znova pesti suša. Foto: AP.](#)

Ta podpis je absolutno zavajajoč. Najmanj, kar mu manjka, je pripis, da je fotografija arhivska oziroma simbolična. Prepričan sem, da bi spodobno uredništvo, ki spoštuje svoje (javno) poslanstvo, svoje bralstvo in poklicne standarde, pod to fotografijo seveda objavilo vsaj ustrezen povzetek pojasnila, ki ga ob objavljeni fotografiji ponuja agencija AP. Gre namreč za posnetek merjenja slanosti vode v ustju Pada - julija lani! (Rodolfo Laurenti, Deputy Director of the Remediation Consortium of the Po River, checks the salinity of the river, at a desalination barrier in Porto Tolle, Italy, on the Delta river, Friday, July 29, 2022. The amount of water entering the delta from the Po River is at an all-time low. (AP Photo/Luca Bruno)

Menim, da gre v danem primeru za kršenje novinarskega kodeksa, saj je podatek, da gre za fotografijo iz povsem drugega letnega časa. Poleg tega je bila posneta v kraju nizvodno, ki je po cesti približno 300 kilometrov oddaljen od Pavie, ki je v članku izpostavljena kot izrazito problematično območje.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Kot ste verjetno že sami ugotovili, je vaša pripomba padla na plodna tla, saj so v uredništvu MMC kmalu po prejemu vašega odziva podpis pod fotografijo primerno dopolnili s pripisom: »Fotografija na reki Pad je bila posneta julija lani.«

Uredništvo se je torej na vašo pripombo odzvalo primerno. Menim tudi, da fotografija ni zavajajoča, čeprav je bila posneta v drugem letnem času. Primerno namreč ilustrira naslov (V severni Italiji huda suša – stanje vodostajev skoraj takšno kot sredi poletja) in vsebino besedila. Dejstvo, da je bila fotografija posneta v drugem letnem času, v tem primeru ni bistveno. Besedilo govori o nizkem vodostaju in pri izboru fotografije zadošča, da ilustrira to dejstvo. Namen fotografije je prikazati, skupaj z naslovom, vsebino besedila in povabiti k njegovemu branju. Podrobnosti dobi bralec v besedilu in v prispevku.

Bralec se je na odgovor varuhinje odzval:

»Hvala za odgovor in pojasnilo. Popravljen podpis sem že opazil, kot tudi to, da se uredništvo MMC na moje pritožbe včasih odzove, včasih pa jih ignorira. Žal se z vašo ugotovitvijo, da podpis ni bil zavajajoč, ne morem strinjati. Moj pogled na fotografije, ki ilustrirajo članke, in na njih podpisovanje je zelo ortodoksen. Nekako se sklada s starimi navadami dobrih fotografskih agencij in vedno redkejših tiskanih in spletnih medijev, ki objavljene fotografije opremljajo s pojasnjevalnimi podpisi. Nikakor se ne morem privaditi novodobnim razvadam ustvarjanja informativnih vsebin za spletne strani, pri katerih so fotografije vedno bolj "simbolične", podpisi – če sploh so – pa so po vsebini del besedila in ne podpisi pod fotografijo. Zavedam se, da se časi in mediji spreminjajo, zato od majhnega MMC majhne RTVS ne pričakujem, da bo vsak članek opremljal z aktualnimi poročevalskimi fotografijami. Pričakujem pa, da se bodo v uredništvu držali nekaj osnovnih načel: da se arhivske in simbolične fotografije ustrezno označuje redno in ne po trenutnem navdihu. Da se v nekem članku vse fotografije obravnava enako, torej da je vsaka podpisana na enak način in ne le nekatere, kar pod črto naredi vtis tendencioznosti, najsi je ta upravičen ali ne. Ob vsem tem se sprašujem, kje je še sprejemljiva meja fotografske simbolike. Če drži vaša trditev, da je namen fotografije, da ilustrira glavno poanto članka in vabi k branju članka, je potemtakem zadovljiva fotografija kateregakoli vodotoka, da se le vidi nizek vodostaj./.../ Poleg tega gre v primerih podpisovanja fotografij, nad katerimi se pogosto pritožujem uredništvu MMC, za kršitve Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTVS o uporabi gradiva iz dokumentacije (točka 9.6), označevanju arhivskega gradiva (9.10.1) in zlorabi arhivskega gradiva (9.10.2).«

DODATNI ODGOVOR VARUHNJE

Hvala za vztrajanja pri »stari šoli« odnosa do fotografskega gradiva v novinarskih besedilih. V hitri »instant produkciji« spletnih vsebin, v katero mnoge novinarje in druge pisce silijo tudi razmere, saj se od medijev pričakuje, da ustvarjajo vedno več vsebin s čedalje nižjimi stroški, je časa in denarja za kakovostno novinarsko ali reportažno fotografijo vse manj. A vsaj javni mediji bi morali ohranjati čim višje standarde tudi na tem področju. Včasih se sicer sprašujejo, ali je to sploh vredno. Ali to sploh kdo opazi? Zato so odzivi, kot je vaš, dragocen dokaz, da kdo to vendarle opazi in da je vredno. Kot varuhinja pravic uporabnikov spletne strani RTV Slovenija se bom zato zavzela za ohranitev teh standardov.

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Varuhinja je prejela 11 odzivov, v katerih so uporabniki izrazili nestrinjanje glede nadzora moderatorjev nad komentiranjem, se spraševali o upravičenosti izbrisa oziroma umika komentarjev, želeli

argumentirana pojasnila za izbris komentarja, in, med drugim, prosili varuhinjo, da ukrepa proti moderatorjem, ki so po njihovem mnenju izvajali cenzuro nad določenimi komentarji. Varuhinja je vsem komentatorjem pojasnila, da vprašanja in prošnje po pojasnilu najprej naslovijo na moderatorje, in se šele v primeru, če odgovora ne dobijo oziroma z njim niso zadovoljni, obrnejo nanjo.

III. STORITVE

Spremljanje geoblokiranega programa v tujini je možno v državah članicah EU

Uporabnika **M. S.** je v odzivu zanimalo, zakaj si v Švici ne more ogledati slovenske kriminalne serije.

»Slovenija 1. program spremljam prek interneta v Švici in zanima me, zakaj si ne morem v živo (zaradi avtorskih pravic) ogledati serije Primeri inšpektorja Vrenka.«

Vodja MMC RTV SLO Anže Ančimer

Aktiviranje uporabniškega računa za ogled v tujini omogoča spremljanje geoblokiranega programa v tujini v državah članicah EU. Švica ni država EU.

Več v obrazložitvi na [tej spletni strani](#).

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Soli ne žanjejo, ampak jo pobirajo, grabijo ali pospravljajo

Gledalka **N. B.** je v odzivu izrazila nestrinjanje glede uporabe besedne zveze "žetev soli" v prevodu serije Za sosedovo mizo:

»V torek, 7. februarja, sem si na TV SLO 2 z zanimanjem ogledala oddajo Za sosedovo mizo o solinah na francoskem otoku Il de Re. In sem v prevodu prebrala, da tam sol žanjejo, in tudi da imajo žetev soli. Večkrat je bilo to napisano. Prevajalka je Klementina Logar. O žetvi soli se pri nas, ki bolj ali manj živimo v bližini Sečoveljskih solin, in smo ali smo bili bolj ali manj povezani s solinami, večkrat pogovarjamo. Pa ne ravno o pobiranju oz. grabljenju soli temveč o neprimernem izrazu: žetev soli. Moram malo v preteklost, morda 20 let nazaj. Na občini Piran so v izbrani komisiji obravnavali državni, ljubljanski, dokument o solinah. Slučajno sem prebrala cvetko s tega sestanka, da so se predstavniki italijanske skupnosti (!) uprli poimenovanju pobiranja soli kot ŽETEV SOLI (v slovenščini). Drugih kot da to ni motilo. Razlog: domačini vedno mislimo, da kar pride iz Ljubljane, je čisto zlato, ostali nedomačini pa razumejo žetev kot splošno poimenovanje za pobiranje pridelkov. Narobe: pri nas je splošni izraz za pobiranje pridelkov LETINA (letna), kvečjemu včasih bendima. Nikoli žetev. Zato vzamemo izraz ŽETEV za dobesedno žetev žita. Da ne bom predolga in zapletena, ŽETEV za pobiranje oz. grabljenje soli dopustimo samo kot redki pesniški izraz za pobiranje soli. (Pavček). Večkrat ugotavljam, da pri prevodih v slovenščino ni težava v nepoznavanju tujega jezika, temveč v nepoznavanju slovenščine in njenih fines. To sem vam morala napisati, ker kot pri zaledju Istre tudi pri žetvi soli v Istri občutimo nasilje oddaljenih

jezikovnih odločevalcev. *Želim si, da se vaši sodelavci seznanijo s Sečoveljskimi solinami in poleti pridejo pomagat grabiti sol, kar zna biti kar težaško.*»

V imenu Lektorske koordinacije Rok Dovjak

Zahvaljujemo se za odziv gledalke, saj bomo tako nabor možnosti za nadomestitev izraza »žetev soli« povečali z besednimi zvezami iz živega jezika (**grabljenje, pobiranje soli**). Že pravopis namreč »žetev soli« obravnava kot žargonizem (glede na gledalkin zapis bi bilo ustrežnejše govoriti o publicizmu), priporoča *pospravljanje soli*, iz česar lahko izpeljemo tudi zvezo *spravilo soli*.

ODGOVOR VARUHINJE

Z dopisom ste ne samo opozorili na manj primeren izraz v že objavljenem prevodu, temveč tudi prispevali še en kamenček v ohranjanju pristnih slovenskih besed in vse uporabnike jezika spodbudili, da na področjih, kjer ima slovenščina zelo podrobne, točne in lepe besede, uporabljamo te, ne pa splošnih in zato siromašnih izrazov.

Mnenje

Jezikovne napake v TV-informativnih oddajah

»Že nekaj časa opažam zelo pogoste slovnične napake in občasno tudi dejanske napake v podnapisih, infografikah in drugih pripisih prispevkov informativnih oddaj TVS, predvsem pa v Dnevnikih. Take napake se mi zdijo nespoštljive do slovenskega jezika in so v neskladju s poslanstvom vaše hiše - ohranjanje slovenske kulture. Prosim, če ukrepate.« (A. Š.)

IZ ODGOVORA VARUHINJE

Hvala za opozorilo. Se povsem strinjam z vami, da mora nacionalna RTV hiša spoštovati in vsak dan udejanjati tako kakovosten slovenski jezik kot tudi skrbeti za tehnično brezhibnost izvedbe. Na konkretne napake vedno opozorim in tudi povprašam pristojne za razlog, da se na podlagi konkretnega primera ugotovijo razlogi in odpravijo za naprej. Zato se priporočam za navedbo konkretnih napak.

II. OGLAŠEVANJE

Moteča TV-prodaja

Tri gledalke so se pritožile nad motečo TV-prodajo. Navajamo primer gledalke **L. B.**, ki jo je vznemirila TV-prodaja, medtem ko je čakala na prenos smučarskih skokov iz Planice.

»V pričakovanju prenosa iz Planice smo imeli v soboto, 25. 2. okoli 16h televizijo na 2. programu RTV SLO. Skoraj neverjetno, pa vendar res, se je v tem času predvajala vsaj 15-minutna reklama podjetja, ki se ukvarja s prodajo CBD kapljic. Tretjerazredna reklama v stilu tretjerazrednih komercialnih televizij. Je padel program RTV SLO res še nižje od dna? Upam, da je vodstvu jasno, da za gledanje reklam ne bomo plačevali naročnine.«

ODGOVOR STROKOVNE SODELAVKE VARUHINJE

Razumemo vašo nejevoljo in niste edini, ki se pritožujete nad motečimi oglasi, vendar je način financiranja RTV Slovenija, ki vključuje tudi prihodke iz oglasov, določil zakonodajalec, Državni zbor RS. Pravila TV-prodaje opredeljuje Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah, prihodki od TV-prodaje pa so za Televizijo Slovenija eden od virov financiranja. RTV Slovenija približno desetino vseh sredstev za delovanje in produkcijo programskih vsebin in storitev tako pridobiva s prodajo oglasnega prostora. Brez teh sredstev mnogih vsebin, tudi denimo športnih prenosov, sploh ne bi bilo.

V letu 2022 je varuhinja prejela veliko pripomb gledalk in gledalcev, da jih oglasi motijo. Na to je opozorila tudi vodstvo RTV Slovenija in ta problem izpostavila Programskemu svetu RTV Slovenija ob pripravi Programsko-produkcijskega načrta (PPN) za leto 2023. Med Priporočili zanj je tako zapisala: *»Moteči oglasi: skoraj ni meseca brez pripomb gledalcev, da je preveč oglasov; motijo jih zlasti znotraj ene oddaje, veliko pritožb je na TV prodajo«*. Na septembrski seji, na kateri je ta priporočila predstavila, je povedala še sledeče: *»Deloma na radio, še bolj na televizijo, se nanaša priporočilo za premislek o oglasnih oddajah oziroma TV-prodaji. Pri televiziji je na oglase še eno priporočilo – oddaj z več gosti, kjer se razvije razprava, ne prekinjati z oglasnimi bloki.«* Ob koncu leta je sicer direktor TV Slovenija povedal, da bodo nekatere programske pasove TV-prodaje nekoliko zmanjšali, vendar je to komaj opazno.

Dejstvo je, da se RTV Slovenija po Zakonu o RTV Slovenija financira tudi iz oglasov, da ima RTV Slovenija zakonsko določeno maksimalno dovoljeni čas predvajanja oglasnega prostora in TV-prodaje, ne more pa vplivati na vsebino oglasov in TV-prodaje, razen v primerih, ko bi vsebina kršila zakon ali Pravilnik o poklicnih merilih in načelih novinarske etike. Teh kršitev ni.

Vsekakor upamo, da bo v prihodnje država kot ustanoviteljica RTV Slovenija dala državljanom, stroki in odločevalcem priložnost za razmislek o tem, kako financirati RTV Slovenija in ali je to možno brez ali z manj oglasi.

III. TEHNIČNE ZADEVE

Nacionalna TV mora skrbeti za nemoteno spremljanje vsebine v slovenskem jeziku

Gledalca **S. Ž.** je ponovno zmotil zvočno neustrezen prispevek v Odmevih, 2. februarja:

»A to je sedaj novi standard kakovosti, kjer mislim na prispevek gosta g. Jiríja Peha? Zelo moteče za poslušanje - neprestano prekinjanje in tudi zvočno porazen posnetek. Ton in slika nepovezana, slika obup. Tak prispevek ni vreden nacionalne televizije. Boste to znotraj organizacije končno uspeli rešiti, ali pač ne? Izgovori in pojasnila tega ne rešujejo.«

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Pogledala sem pogovor voditelja Odmevov Igorja E. Berganta z gostom Jiríjem Pehom. Zvok je bil nekakovosten, zelo pogosto prekinjen. Poslušanje je bilo zato kar oteženo. Toda šlo je za govor v tujem jeziku, ki je bil podnaslovljen s slovenskimi podnapisi, zato so vsi gledalci lahko vsebino nemoteno spremljali. Nacionalna TV mora skrbeti za nemoteno spremljanje vsebine v slovenskem jeziku.

Seveda je idealno, da so vsi gostje v oddajah, kot so Odmevi, na katere se pritožujete, slikovno in zvokovno ustrezni. Kot je v enem od prejšnjih odgovorov že pojasnil vodja TV produkcije, pa je poleg

tehnične plati pomembna tudi uredniška odločitev, ki tehta vsebino. Večkrat se uredništva odločijo, da zaradi vsebinskega pomena vključijo v oddajo vsebino, čeprav je tehnično razmeroma slaba. V tem primeru je bila ta odločitev primerna. V Odmevih so na temo volitev na Češkem gostili češkega analitika, dobrega poznavalca tamkajšnjih razmer in si pri tem pomagali s sodobno tehniko (skypom). Tehnično je bil posnetek razmeroma slab, vendar za gledalce ne zelo moteč. Šlo je za govorca v tujem jeziku, ki bi bil v vsakem primeru podnaslovljen s slovenskim prevodom, zato gledalci vsebino spremljajo z branjem, ne s poslušanjem. Tudi pomen slike v tem primeru ni velik, saj je pomembna predvsem za identifikacijo gosta, ne prinaša pa dodane vsebine oddaji (kot bi npr. slika v primeru prometne nesreče, naravne ujme ...) Zato je tehnična plat v tem primeru mnogo manj pomembna in moteča kot v primerih, ko gre za govorca v slovenskem jeziku in mora biti zato posnetek na mnogo višji ravni.

Moteče tresenje slike med prenosom bogoslužja 19. februarja

Gledalec **S. K.** je opozoril na pogosto tresenje slike in s tem na moteč ogled prenosa bogoslužja v nedeljo, 19. 2.

»Pogosto gledamo Nedeljsko bogoslužje ob 10.30 na prvem programu SLO 1. To nedeljo se je žal slika pogosto tresla in po daljšem času je to moteče. Danes smo se pogovarjali v društvu in tudi drugi pravijo, da je bilo to moteče za spremljanje govora. Vljudno prosimo, če lahko to kako uredite, saj je še posebej starejšim moteče spremljati govor, če se slika preveč trese. Saj ste vendar nacionalna televizija in vas tudi vsi plačujemo.«

Urednik Uredništva verskih oddaj TV Slovenija Vid Stanovnik

Na TV Slovenija smo se zelo potrudili in v zahtevnih razmerah zagotovili tedenske prenose nedeljskih bogoslužij.

Prenose maš zagotavljamo z zunanji izvajalci. Med prenosom v nedeljo, 19. 2. 2023, se je izkazalo, da praktikabel, ki ga je priskrbela TV SLO, ni stabilen. Zaradi velike razdalje in zoomiranja se je pojavilo neprijetno tresenje slike.

Napako smo 23. 2. 2023 odpravili z namestitvijo drugega, bolj stabilnega praktikabla. Tako smo odpravili napako, na katero so gledalci upravičeno opozorili.

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Primeri inšpektorja Vrenka, 12. 2.: avtomatika in človeška napaka prikrajšali za podnapise

Gledalka **F. P.** se je "pritožila", ker so podnapisi med ogledom nadaljevanke Primeri inšpektorja Vrenka tekli tudi med oglasi in zato niso bili več usklajeni s sliko.

»Žal moram ponovno kritizirati predvajanje podnapisov. Sinoči 12. 2. sem si pozno želela ogledati Inšpektorja Vrenka za nazaj, ker sem prej zamudila. Vse je bilo v redu, tudi podnapisi so tekli normalno do zadnje reklame pred koncem. Med reklamo so tekli kar naprej in se po nadaljevanju filma vrteli do

konca čisto nepovezano. Tako sem zadnjih 15 minut gledala samo "slike " brez pravega besedila. Protestiram proti taki nemarnosti . Ne vem, ali se je to dogajalo tudi v živo in, če se je, kako, da v studiu tega niso opazili, saj verjetno imajo vklopljene podnapise in bi morali takoj reagirati. Take "malenkosti" človeku jemljejo voljo do spremljanja tv programov.«

Simona Blatnik iz Službe za podnaslavljanje MMC RTV SLO

Pri podnaslavljanju nadaljevanke v nedeljo, 12. 2. 2023, se je zataknilo pri avtomatiki, kar pomeni, da se podnapisi niso sprožili avtomatsko. O tem sem bila tudi obveščena naslednji dan. Ker je sodelavka nova, z nami je dva meseca, ni opazila, da so vmes reklame, zato so podnapisi tekli naprej. Tako da je delno zatajila avtomatika, delno človeška napaka, za kar se gospe iskreno opravičujem. Vse sodelavke so obveščene, da bodo še bolj pozorne.

MNENJE VARUHNJE

Menim, da so v Službi za podnaslavljanje ustrezno pojasnili razloge za napako, zaradi katere si niste mogli nemoteno ogledati celotne nadaljevanke. Za napako se je tudi primerno opravičila in opozorila na ukrepe, ki jih je sprejela, da do takšnih napak ne bi več prihajalo oziroma da bi do njih prihajalo čim redkeje.

Dejstvo pa je, da v nobenem sistemu in pri nobenem delu ne moremo pričakovati, da se nikoli ne bo zgodila nobena človeška ali tehnična napaka. Te so v zanemarljivo majhnem odstotku običajne in sprejemljive. Zato upam, da boste pojasnilo in opravičilo sprejeli z razumevanjem in spet pridobili veselje z gledanjem programov TV Slovenija.

Vsebine brez zvočnih podnapisov

Gledalec **M. H.** se je odzval na vsebine, ki naj bi bile, kljub napovedi v sporedu, brez zvočnih podnapisov:

»Zaradi izgube vida uporabljam prilagojeno računalniško opremo (bralnik zaslona Jaws). Naročen sem na RTV-spored, ki ga dobivam po elektronski pošti. Ker me zanimajo predvsem dokumentarni filmi, spored vsak večer tudi skrbno preberem. Žal pa se večkrat zgodi, da v sporedu piše: "Vsebina z zvočnim podnapisom". Ko pa spremljam tako napovedano oddajo, pa razočaran ugotovim, da je brez zvočnih podnapisov. Za primer naj navedem dokumentarni film, ki je bil predvajan 21. 2. 2023, za katerega je v sporedu pisalo: "Ukrajina: pot v vojno, francoska dokumentarna oddaja geoblokirana vsebina vsebina s podnapisi vsebina dostopna preko satelitskega dostopa Vsebina z zvočnim podnapisom" Mi lahko prosim razložite, kje je težava? Verjamem, da se trudite, da bi bile vsaj nekatere oddaje opremljene z zvočnimi podnapisi in vesel sem, ko naletim na takšno oddajo. Vendar pa neresnični podatki v RTV-spored res ne sodijo. Upam, da boste ugotovili, kje je vzrok za to in da ga boste uspeli odpraviti. Vseeno pa se vam zahvaljujem za ves trud in pozornost, ki jo namenjate tudi nam, ki lahko le delno spremljamo vaše oddaje.«

Vodja Službe za dostopnost programov Mateja Vodeb

Avtomatsko proženje zvočnih podnapisov s pomočjo sinteze govora zahteva (poleg delovanja tehnologije brez napak) tudi manipulativno obdelavo vsake oddaje posebej. Pri navedeni oddaji je šlo prav za manipulativno napako in posledično izpad zvočnih podnapisov. Za napako se vam iskreno

opravičujemo. Kolegi tehnologi trenutno iščejo rešitve za bolj zanesljivo delovanje sistema in upam, da bodo uspešni.

Kdo odloča o tem, katere informativne oddaje so podnaslovljene in katere ne?

Gledalec **S. P.** je na varuhinjo naslovil dopis z vprašanjem, kdo odloča o tem, katere oddaje Informativnega programa so podnaslovljene in katere ne.

»Sprašujemo se, kdo in po kakšnih kriterijih odloča o tem, katere oddaje Informativnega programa TV SLO bodo namenjene samo tistim gledalcem TV SLO, ki vidijo brati podnapise in katere oddaje tudi gledalcem, ki ne vidijo ali ne morejo brati podnapisov. Slednjih je več kot 40.000 z manjšimi in večjimi okvarami vida ter z motnjami branja, za katere je RTV SLO po ZRTV-1 ter po ZIMI, dolžna poskrbeti s primernimi tehnikami dostopnosti (z zvočnimi podnapisi ali branjem tistega, kar govorijo tuji govorniki)! Namreč, že dolgo se dogaja, da pri oddajah, kot so bile npr. predvajane januarja 2023 ob torkih, o: vzponu Sovjetske zveze, Mussoliniju in, nazadnje, 24. 1. 2023 oddaja Vojna v Evropi, ki jo je pripravila Manica Janežič, ni bilo poskrbljeno za glasovne ali zvočne prevode tujih govorcev. Ali to pomeni, da se vodstvu RTV SLO ter odgovornim urednikom TV ne zdi potrebno ali vredno obveščati vseh državljanov RS o izredno perečih, tako rekoč kriznih vsebinah in dogodkih, o katerih moramo biti informirani, da bomo vedeli, kaj se okoli nas dogaja in v kaj smo vpleteni? Takšna delitev gledalcev na večino in manjšino, na tiste, ki so lahko polno informirani ali obveščeni z AV vsebinami ter na manjšino, ki lahko živi v nevednosti zaradi svoje osebne okoliščine, ki jo večina gledalcev, ki vidijo brati podnapise, nima, se nam zdi skrajno problematična, nezaslišana in tudi ustavno sporna, saj 14. člen Ustave RS ne dovoljuje diskriminacije na osnovi osebne okoliščine, ki je v tem primeru invalidnost. Slepimi in slabovidnimi gledalci od javne RTV SLO, ki opravlja javno službo, pričakujemo, da boste nemudoma odpravili zgoraj opisano diskriminacijo gledalcev, upoštevali 14. člen ustave ter ZUNEO – zakon o prepovedi diskriminacije. Morebitno izgovarjanje na pomanjkanje denarja za prilagoditve TV vsebin s tehnikami dostopnosti z branimi ali glasovnimi ter zvočnimi podnapisi in opisovanjem slike, kjer je to potrebno, ne more opravičiti vaše dolžnosti kot izvajalca javne službe, da zagotovite polno in primerno dostopnost vseh TV vsebin vsem gledalcem. V tem smislu upoštevajte tudi 4. člen ZRTV-1. RTV SLO mora najprej zagotoviti denar za obveznosti, ki vam jih nalaga zakonodaja in Ustava RS, Konvencija združenih narodov o pravicah invalidov ter ZIMI – zakon o izenačevanju možnosti invalidov, šele potem pridejo na vrsto druge, »podrejene« storitve.

Primer: Izkazalo se je, da služba za dostopnost programov po nepotrebnem zagotavlja glasovne opise pri nekaterih oddajah, kot so proslave, božični in novoletni program, s tem pa troši denar za dostopnost, ki ni potrebna, je moteča in povsem odveč, ne zagotovi pa se dostopnosti vsebin, navedenih na začetku tega pisma.«

Vodja Službe za dostopnost programov Mateja Vodeb

S sistemom za zagotavljanje zvočnih podnapisov imamo težave, saj sistem ni enak za vse oddaje in avtomatiziran, temveč zahteva različne vrste predhodne tehnične obdelave za posamezno oddajo. Vrsta tehnične obdelave pa je odvisna od načina realizacije posamezne oddaje (studijska oddaja; oddaja, obdelana v sinhro studiu, finalizacija v režiji ...). Pri različnih načinih obdelave je prišlo do

nedelovanja zaradi tehnične ali manipulativne napake pri označevanju ali dostavi ustreznih datotek v predvajalni sistem, zato se zvočni podnapisi v nekaterih oddajah niso prožili.

Zato smo se odločili za predhodno kontrolo prav vsake posamezne oddaje, z namenom preverbe pravilnosti vseh izvedenih postopkov in pravočasnega detektiranja možnih nepredvidenih napak. Izpadov trenutno skoraj ni in upam, da bomo v bodoče uspeli zagotavljati kakovostno in zanesljivo storitev. Obenem pa si tudi prizadevamo kontinuirano povečevati delež oddaj z zvočnimi podnapisi predvsem pri oddajah tuje produkcije.

Za nedelovanje zvočnih podnapisov pri nekaterih oddajah se gledalcem opravičujemo!

DODATNO POJASNILO VARUHINJE Z MNENJEM

Iz odgovora izhaja, da je šlo za vrsto tehničnih težav, ki pa so skoraj v celoti odpravljene. Vsekakor menim, da morajo biti oddaje, ki ste jih našli, v celoti dostopne tudi slepim in slabovidnim. Strinjam se z vami, da morajo imeti informativne oddaje prednost pred razvedrilnimi, čeprav menim, da bi morali imeti čim prej dostopnih čim več oddaj, poleg informativnih tudi izobraževalne, kulturne, športne, razvedrilne ...

Delež podnaslovljenih vsebin je vsako leto večji

Gledalec **Č. M.** je izrazil nezadovoljstvo zaradi podnapisov, ki naj bi jih ne bilo pri nekaterih slovenskih filmih in nadaljevankah.

»Imam kar precejšnjo izgubo sluha. Če so podnapisi, nimam problemov. V slovenskih filmih ali npr. V imenu ljudstva jih pa ni.«

ODGOVOR VARUHINJE

Kar nekaj slovenske TV produkcije ima tudi podnapise za gluhe in naglušne ter osebe z oslabljenim sluhom.

Glede nadaljevanke V imenu ljudstva je **Simona Blatnik** iz Službe za dostopnost programov odgovorila: *»Nadaljevanke V imenu ljudstva je praviloma podnaslovljena vsako nedeljo.«*

Najhitreje boste do slovenskih filmov in nadaljevank s podnapisi prišli prek portala [dostopno](#), kjer je tudi seznam ostalih vsebin s podnapisi. Delež podnaslovljenih vsebin se vsako leto večja, tako da bo tudi za osebe s slabšim sluhom na RTV Slovenija dostopnih vedno več vsebin.

Gledalec je odpisal:

»Na žalost je to možno samo prek teleteksta. Sami se prepričajte.«

DODATNO POJASNILO VARUHINJE

Ste preverili ostale možnosti dostopa do podnapisov? Tu so navedene vse možnosti:

RTV Slovenija gluhim in naglušnim gledalcem omogoča spremljanje podnaslovljenih oddaj na teletekstu. Seznam podnaslovljenih oddaj je objavljen na strani 777. Na strani 771 so na voljo podnapisi za 1. program, na strani 772 za 2. program in na strani 773 za 3. program TV Slovenija. Na spletnem mestu [rtvslo.si](#), [TV-portalu](#), v mobilnih in TV-aplikacijah so oddaje, ki so podnaslovljene, označene z oznako [=]. Podnapise vklopite med gledanjem oddaje s pritiskom na gumb z oznako CC. Najhitrejšo

pot do podnaslovljenih oddaj omogoča portal www.dostopno.si, kjer so vse podnaslovljene oddaje zbrane na podstrani www.rtv slo.si/dostopno/podnapisi.

Če imate še vedno težave, sporočite ali se za pomoč obrnite na dostopno@rtvslo.si, kjer vam bodo znali natančneje pomagati.

Mnenja

Daljši časovni prikaz podnaslovov v informativnih oddajah

Gledalec **A. K.** je v telefonskem klicu izrazil željo po daljšem časovnem prikazu podnaslovov.

»Podnaslove bi rad daljše v informativnih oddajah. In povsod. Zdaj sploh ne moremo prebrati, kdo kaj govori.«

V. SPLOŠNO

O shodu upokojencev

Gledalec, poslušalec in bralec **J. L.** se je v odzivu pritožil, da RTV Slovenija ne poroča o shodu upokojencev:

»Danes je protest. Vaši sodelavci /.../ zopet nič ne poročajo. /.../«

ODGOVOR VARUHINJE

Morda ste zapis poslali prehitro, še preden se je v Dnevniku pojavilo poročilo o shodu.

V Dnevniku TV Slovenija 1. 2. je bil približno 5 minut po začetku objavljen kar obsežen prispevek o protestu upokojencev: skupaj z napovedjo je trajal 1 minuto in 46 sekund, pripravil ga je novinar Gašper Petovar, vključeval je več izjav udeležencev in pobudnikov shoda.

TV Slovenija je o protestu v Ljubljani pripravila isti dan še nekoliko daljši prispevek tudi v Odmevih.

O protestu sta poročale tudi Radio Prvi in MMC RTV Slovenija.

Gledalec, poslušalec in bralec **K. E.** je v odzivu izrazil mnenje o različni obravnavi shoda upokojencev in protesta pacientov:

»Prosim za pojasnila, vezana na navedbe v članku portala Domovina o različnih merilih glede poročanja o protestu upokojencev in protestu pacientov. V članku je podrobnejša analiza poročanja RTVS. Zanimajo me strokovni argumenti, zakaj sta bila protesta tako različno obravnavana.«

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM (POUDAREK)

Kot varuhinja ne preverjam poročanja TV Slovenija na podlagi zapisov v drugih medijih, temveč na pobudo pripomb gledalk in gledalcev, pri presoji pa preverjam predvsem spoštovanje Zakona o RTV Slovenija ter Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija.

Iz vašega dopisa ni jasno razvidno, kaj vse imate v mislih, ko zapišete »poročanje RTVS o protestu upokojencev«: je to poročanje TV Slovenija, Radia Slovenija, portala rtvslo.si?

Če ste imeli v mislih poročanje TV SLO 1, menim, **da je bilo poročanje o shodu upokojencev 1. 1. 2023 primerno oziroma je TV SLO 1 shodu namenila dovolj programskega časa.** V Poročilih ob petih (ob 17. uri) je bilo poročanje o shodu umeščeno na začetek oddaje, dolžina vsebine o shodu je znašala kar 2'02". Po vesti v napovedi se je s trga v živo oglasil novinar Gašper Petovar, vmes je TV predvajala tudi nekaj izjav udeležencev in pobudnikov shoda. V Dnevniku na TV SLO 1 je bil objavljen avtorski prispevek, po žanru razširjeno poročilo. Pripravil ga je Gašper Petovar, vključeval je več izjav udeležencev in pobudnikov shoda, skupaj z napovedjo je vsebina, namenjena protestu, trajala 1'46". To je za osrednja poročila TV Slovenija srednje do dolga dolžina avtorskega prispevka. Prispevek je bil tudi umeščen primerno »visoko« v Dnevniku oziroma v prvo polovico osrednjih poročil, začel se je na 8'13" po začetku Dnevnika.

V osrednji večerni oddaji, Odmevih, je bilo shodu namenjenega še več časa: 25 sekund dolgi napovedi je sledil dve minuti in 28 sekund dolg prispevek z izjavami pobudnikov in udeležencev shoda, nato pa še 5'15" dolg pogovor na temo upokojencev s pristojnim ministrom Luko Mesecem.

Na Radiu so na Prvem v Dogodkih in odmevih ob 15.30 povedali, da poteka shod. V oddaji Radijski dnevnik so pripravili minuto in 15 sekund dolg prispevek, ki je sledil 15 sekund dolgi napovedi. V večerni oddaji Zrcalo dneva je bila o shodu 35 sekund dolga vest.

MMC je na dan shoda poročal ob 15.05, nato pa besedilo večkrat osvežil in dopolnil, opremil s 24 fotografijami, čez dan je dodal še prispevke TV SLO 1 in nekaj zapisov s Twitterja. Omogočil je tudi komentiranje, ki je naletelo na zelo velik odziv (664 komentarjev). Povezava do poročil in komentarjev na MMC je [tukaj](#).

Menim torej, da je RTV Slovenija o shodu upokojencev poročala primerno in zadostno na TV SLO 1, Prvem in na MMC.

Protest pacientov je imel precej drugačne razsežnosti kot shod upokojencev, zato je bilo tudi poročanje o njem utemeljeno drugačno, z več pozornosti TV Slovenija. Šlo je za prvi protest pacientov v Sloveniji (neobičajnost in posebnost sta pomembni merili za uvrščanje dogodkov v poročila), razmere v zdravstvu pa so mnogo slabše kot pri upokojencih, saj več deset tisoč bolnikov sploh nima dostopa do osebnega zdravnika, torej do varovanja zdravja kot ustavne pravice. Zato so se na protest še istega dne odzvali mnogi pomembni sooblikovalci političnega življenja in drugih ustanov, med drugim politiki in Varuh človekovih pravic. Pomen dogodka za javnost je glavno merilo za uvrstitev v poročila, med pomembnimi merili pa je tudi odmevnost dogodka v javnosti. Uredništvo upošteva poleg teh še veliko drugih meril, med drugim število in pomen drugih pomembnih dogodkov na isti dan, pa tudi čas in lokacijo dogodka (shod upokojencev je bil ob 15. uri v Ljubljani, protesti so bili ob 17. uri po več krajih Slovenije), saj mora obojemu prilagoditi način poročanja.

TV Slovenija je v Dnevniku 10. 1. namenila protestu pacientov glede na pomen za javnost primerno mesto, čas in način poročanja. Umestila ga je na drugo mesto, za vestjo in izjavo o stavki zdravnikov. Prispevek o protestu se je začel 3'34" po začetku Dnevnika, bil je kombinacija studijskega prispevka s prikazom krajev s protesti po Sloveniji, izjavami udeležencev ter odzivi premiera R. Goloba, poslanca koalicije M. Kordiša, poslank opozicije J. Godec in V. Čadonič Špelič ter varuha človekovih pravic P. Svetine. Prispevek z vsemi izjavami je trajal 4'25".

V Odmevih je bil protest pacientov prav tako primerno umeščen na drugo mesto. Napovedi in prispevku I. Ulčar Cvelbar (2 minuti) je sledil 10-minutni pogovor v studiu z dvema poslancema koalicije in dvema poslancema opozicije.

Razlogov za različno obravnavo obeh dogodkov je torej veliko in po mojem mnenju so bili primerno upoštevani.

Gledalec **S C.** pa je na varuhinjo naslovil vprašanje glede odločitve o prenosu protestov:

»Kot plačnika prispevka RTV naročnine vas prosim, da mi pojasnite, po katerem ključu, programski shemi in čigavem urednikovem ukazu, je predvideno, da bo na prvem programu prenos shoda "upokojujencev"? Takšnega dogodka nacionalna televizija do sedaj ni nikoli prenašala, v živo in v celoti.«

ODGOVOR VARUHINJE

Na več vprašanj javnosti, podobnih vašim, in na odprto pismo ZDUS, je 6. marca 2023 vodstvo RTV Slovenija o tem v sporočilu za javnost med drugim odgovorilo:

»Če se dotaknemo prenosa protesta, ki ga je TV SLO prenašala v sredo, 1. marca, pa naj na tem mestu znova pojasnimo, da je RTV Slovenija v preteklosti na različnih platformah že zagotavljala prenose v živo za najrazličnejše proteste. Odločitev o prenosu protestov je odvisna od programskih in produkcijskih zmožnosti javnega medijskega servisa, kakor tudi od uredniške presoje.«

Mnenja

(Pristransko) mnenje nekdanjega ustavnega sodnika o zamrznitvi izvajanja Zakona o RTV Slovenija

Poslušalec in gledalec **K. E.** je izrazil nestrinjanje glede izbire gosta v informativnih oddajah Radia in TV Slovenija.

»Danes, 20. 2. 2023, imamo v skoraj vseh informativnih oddajah radia in televizije (Dogodki in Odmevi, Dnevnik, Odmevi, itd.) priložnost poslušati tudi mnenje nekdanjega ustavnega sodnika Cirila Ribičiča. Zanima me, zakaj prav njega? Zakaj samo njega izmed mnogih nekdanjih ustavnih sodnikov? Ribičič je vendar zelo pristranski. Javni zavod pa naj bi informiral nepristransko in uravnoteženo /.../«

O razočaranju nad programsko shemo TV Slovenija in stanju na RTV Slovenija

»Danes je generalni direktor govoril, da ima RTV prvič po letu 2015 dobiček. Seveda ga lahko ima, če jaz nimam kaj gledati. Gledam Ksenijo Horvat, Možino sem včasih, zdaj ne več. Zelo sem razočarana. To bi morala biti javna TV, ne naša ali vaša. Pa goste, ki si težko zapnejo gumb ali niso lepo urejeni, bi morali voditelji ali kdo drug opozoriti.« (K. Š.)

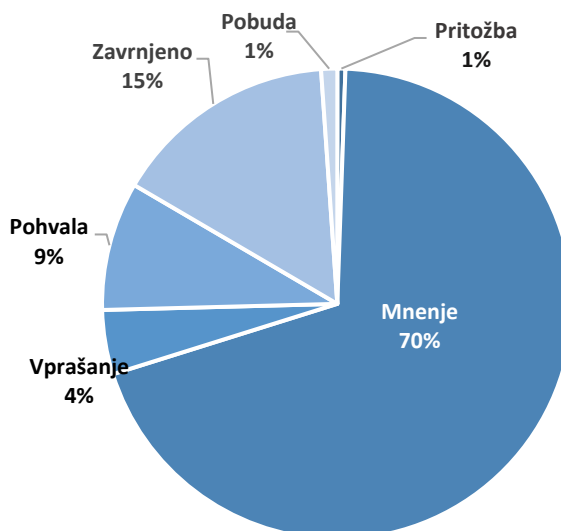
»Včerajšnja Tarča me je motila, take komedije niso za v javnost. Na TV SLO 1 nimamo kaj gledat kot reklame, politiko, kreganje, Goloba. Vrtite slovenske filme, ne tuje, več glasbe, in to narodne, ne džuboks.« (M. Z. A.)

STATISTIKA

	FEBRUAR 2023	JANUAR 2023	FEBRUAR 2022
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	94	94	208
Informativni program	54	61	154
Kulturno umetniški program	13	7	3
Razvedrilni program	9	15	13
Športni program	4	4	6
Program plus	0	0	15
Ostalo	14	7	17
REGIONALNI CENTER / TV program	1	0	1
Televizija Koper	1	0	1
Televizija Maribor	0	0	0
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	5	5	16
Radio Prvi	3	4	1
Val 202	2	1	2
Ars	0	0	11
Koper	0	0	0
Radio Maribor	0	0	1
Radio SI	0	0	0
Ostalo	0	0	1
MMC			
SKUPAJ	20	25	35
Novinarske vsebine	8	9	19
Uporabniške vsebine	11	12	16
Storitve	1	4	0
PROGRAMI ZA NARODNOSTNI MANJŠINI			
SKUPAJ	0	0	0
TV Capodistria	0	0	0
Radio Capodistria	0	0	0
MMR	0	0	0
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	61	79	122
Jezikovna kultura	3	5	10
Oglaševanje	3	7	4
Dostopnost in prilagojeni programi	6	3	0
RTV prispevek	2	2	2
Tehnične zadeve	5	5	6
RTV SLO - splošno	12	6	26
Programski svet	0	1	0
Varuhinja	1	1	1
Ostalo	1	4	1
Zavrnjena obravnava	28	45	72
VSI ODZIVI	181	203	382

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	<u>181</u>
Pritožba	1
Mnenje	126
Vprašanje	8
Pohvala	16
Pobuda	2
Zavrjneno	28

SKUPAJ	<u>181</u>
Elektronska pošta	134
Spletni obrazec	14
Pismo	2
Telefon	31

